

PRIZOR IZ STAVKE JEKLARSKIH DELAVCEV. Slika je iz Pittsburgha. 750.000 delavcev v jeklarski in železovlarski industriji je bilo na stavki.

Prva konferenca narodov bila zrcalo konfliktov

Višinski bitke izgubil, a moralno je veliko pridobil. — Imperializem v defenzivi. — Male dežele povedale svoje. — Vzemnost izvedljiva.

Prve dni konference združenih narodov, ki se je vršila v Londonu, je izgledalo kot da se ne bo mirno končala in včasih se je zdelo kot da se bo vsak hip razbila.

A v resnici je bila zrcalo, v katerem si videl vse konflikte med deželami in interesi posameznih slojev.

Vprašanje intervencij

Eno najbolj spornih vprašanj so bile pritožbe proti intervencijam. Angleži so poslali v ospredje perzijsko vlogo, ki se je pritožila proti sovjetski okupacijski armadi na njenem ozemlju. Načelnik sovjetske delegacije Andrej Višinski je s svojimi pomočniki iz Ukrajine udaril nazaj s protestom proti angleški intervenciji v Indoneziji.

Nato sta proti angleški in francoski okupacijski armadi vložile protest še sirijska in libanonska vlada in Višinski ju je podprl. S tem je primoral Bevin in pa francoskega ministra vnanjih zadev Bidaulta v defenzivo. Ni vzel dolgo, ko je postalo jasno, da je Višinski zagovornik kolonialnih ljudstev in pa interesov malih dežel, toda kadar je bilo treba glasovati, so bile njihne delegacije skoro vse z anglo-ameriškim blokom.

Polečaj ostane nespremenjen
Glede Grčije ni konferenca sklenila ničesar razen da je dala na nekak način zaupnico Angliji in Višinski ni grškega problema več silil v ospredje, toliko bolj trdovratno pa je vztrajal pri zahtevi, da izvoli društvo združenih narodov komisijo, ki naj preišče angleško nasilno intervencijo v Indoneziji.

Debate o tem so bile dolge in burne. Višinski in Bevin sta izrekla drug proti drugemu veliko pikrih besed in včasih sta bila naravnost osebna. Diplomatične fineze nasti rabila, kar je bilo dobro, kajti le na ta način so prišli križajoči se interesi med Sovjetsko unijo in Veliko Britanijo na dan taki kot so.

Ameriška delegacija na strani Anglije

Ameriška delegacija, ki bi lahko imela na konferenci vodilno vlogo, je priložnost zamudila in večinoma stopicala za Angleži. Podprla jih je glede Grčije in jih vlekla iz kaše z ozirom na Indonezijo.

Ko se je šlo o predlogu ukrajinskega delegata za preiskavo oboroženega angleškega vpada na Javo, je dobil samo dva glasova.

Toda v debati se je govorilo o načelu samoodločevanja in v obrambo kolonialnih ljudstev — seveda največ s strani sovjetske delegacije — toliko, da so

bili predstavniki starega angleškega, francoskega in nizozemskega imperializma potisnjeni v defenzivo.

Višinski dosegel svoj namen

Ako je bil namen sovjetske delegacije napraviti med kolonialnimi ljudstvi in med liberalnimi elementi v malih deželah vtis, da le ona je na konferenci združenih narodov branila njihne pravice, je svoj smoter dosegla. Drugo bo lahko nadaljevala s propagando, kajti na večino za svoje stališče v sedanjih organizacijah združenih narodov ne bi mogla niti misliti. Se celo tiste vlade, ki so ji naklonjene, si ne upajo biti javno z njo, ker so gospodarsko ali pa kako drugače odvisne od Anglije in Zed. držav.

Mir še na šibkih nogah

Konferenca v Londonu, na kateri je bilo zastopanih nad petdeset držav, je bila uspeh v tem, ker je dokazala, da je možno delati skupaj in da je ovire, ki preprečujejo odkritosrčno vzajemnost, mogoče odstraniti. Zato so se zborovalci razšli v nadi, da se v jeseni spet snidejo skupaj in med tem pa bo deloval takozvani varnostni koncil, v katerem imajo trajno zastopstvo Zed. države, Anglija, Francija, Sovjetska unija in Kitajska, začasno pa nekaj drugih dežel. Začasni glavni stan združenih narodov bo v New Yorku in prihodnje zborovanje se bo vršilo v tej deželi.

Je pa treba priznati, da vzlic dobri volji ni še vere v iskreno (Konec na 4. strani.)

TRUMAN "REŠIL" MEZDNO VPRAŠANJE V PRID DOBIČKARJEV IN ŠPEKULANTOV

Predsednik Truman je skušal rešiti mezdnopravno vprašanje tako, da bi bil volk sit in koza cela. V resnici pa je ostal ves problem tam kjer je bil pred njegovo odločitvijo, da se sme mezdo zvišati od prejšnje le od 10 do 18 in pol centa na uro, a ob enem pa smejo kompanije sorazmerno podražiti svoje produkte.

Tisti, ki so pričakovali, da bo Truman rešil industrijni nemir na nekak čudežen način, so razočarani. Obljubil je dolgo in javnost je čakala. Ko pa je bil njegov odlok objavljen, je predsednik unije avtnih delavcev (UAW, CIO) R. J. Thomas dejal, da bi tako odločitev Truman lahko izvršil v 30 minutah namesto v trideset dneh.

Prva izmed stavk, ki je bila poravnana na podlagi predsednikove "nove" mezdne lestvice, je bila v jeklarski industriji. Delavci so dobili 18 in pol centa povišanja mezd na uro, kar bo znašalo približno \$277,500,000 poviška na leto.

Ob enem smejo jeklarske kompanije podražiti železo \$5 na tono, kar jim bo prineslo 390 milijonov dolarjev poviška na leto.

S podražitvijo železa se bo sorazmerno podražilo vse drugo, in to več kot pa bodo znašali poviški mezde. Predsednik narodne zveze farmarjev (National Farmers Union) James G. Patton je označil Trumanovo rešitev stavke v jeklarski industriji za podkupnino jeklarskemu trustu. Pravi, da bo \$250,000,000 na dobičku. Farmarji pa bodo morali poljedelske stroje in orodje plačevati toliko dražje in naravno — tudi oni zahtevajo, da se cene njihovim pridelkom zvišajo.

Predsednikova odločitev je ugodno vplivala tudi na borzah. Na newyorški borzi so se cene delnic velikih korporacij dvignile do dvo dolarja. Vse se tako zdi, kot da se polagoma pomikamo v Hooverovo prosperiteto, v tako, ko je bilo obetano vsakemu po dva avta v garaži in praženega piščanca v vsaki ponvi. In potem — no potem pa polomi. Vrednost hiš je bila mahoma znižana za tretjino ali celo za polovico, delnice so padle — mnoge "pod ničlo" in na tisoče farmarjev je bilo mahoma ob posestvo. Morda bodo do polom ne bo tako grozovit kot je bil leta 1929, ampak pota vanj so prav tako kakor takrat.

HAROLD ICKES DEŽELI S SVOJO ODLOČNOSTI VELIKO KORISTIL

Harold Ickes je bil notranji tajnik 13 let. On je bil edini v Trumanovem kabinetu, ki je bil v Rooseveltovi administraciji od začetka. Iz vlade se je moral posloviti vsled "boja z oljem". Naloga notranjega tajnika med drugim je ščititi vladna oljna polja v Wyomingu, Californiji in kjer koli drugje jih še ima v tej deželi za svojo oljno rezervno. Poleg teh so velika oljna ležišča pod morskimi dnem ob obrežju Kalifornije, Louisiane in Texasa. Californija trdi, da so njena posesti in jih je dala proti mali odškodnini v izkoriščanje privatnim oljnim družbam. Dosedanji notranji tajnik Ickes je vztrajal, da so zvezna posesti. Na njegov pritisk je vlada vložila tožbo, da se sodno ugotovi, kdo ima pravico do oljnega zaklada ob morskih obrežjih.

Eden izmed oljnih magnatov, ki deluje, da bi zvezna vlada odnehala od svoje zahteve, je

multimilijonar Edwin W. Pauley. Predsednik ga je pred nekaj tedni imenoval za mornaričnega podtajnika. Ker pa mora vsa taka imenovanje potrditi zvezni senat, je šel Ickes pred mornarični senatni odsek in mu dejal, da Pauley v vladi ne bo zastopal ljudskih ampak privatne oljne interese. Največja senzacija pa je bilo Ickesovo razkritje, kako mu je Pauley obljubil tri sto tisoč dolarjev v kampanjski sklad demokratske stranke, ako vlada opusti svoj proces za pridobitev omenjenih podmorskih oljnih ležišč. Denar bi dali kajpada oljni magnati. Zase pa bi nagrabili nadaljne milijone. Pauley je bil blagajnik demokratske stranke in ve, da se denar vanjo najlažje dobi pri bogataših, ki lahko dajejo po tisočakah, ako kaj pričakujejo od tega.

V zvezni vladi je že sedaj vse preveč takih Pauleyjev, ki jim je le mar kako svoje družbe

Fraze o svobodnem podjetništvu le slepilo za naivneže

Ena največjih hinavščin v tej deželi je trditev, da spravljajo vladne naredbe in regulacije "svobodno podjetništvo" v pogubo. Propagandisti veleindustrije in veletrgovine apelirajo na "mali biznis", da naj kaj stori proti vladnemu umešavanju v obrt in trgovino, kajti če se bo tako nadaljevalo, bo "free enterprise" dokončal.

Resnica je, da "svobodnega podjetništva" v tej deželi že dolgo ni, ker je industrija in trgovina postala MONOPOL mnogih finančnikov in drugih multimilijonarjev. Ena sama velika verižna trgovina (chain store) proda več blaga na dan kot pa sto malih trgovcev v njeni okolici. Dun & Bradstreet, ki je splošno znana firma za zbiranje statističnih podatkov, ugotavlja, da dve desetinki enega odstotka ameriških korporacij faktično lastuje in kontrolira 52 odstotkov delnic vseh velikih korporacij.

Kaj je ameriški "free enterprise" v resnici, dokazujejo sledeči podatki:

Tobačna industrija: tri kompanije kontrolirajo 80 odstotkov vsega tobačnega biznisa.

Avtna industrija: tri kompanije kontrolirajo 86 odstotkov avtne produkcije.

Aluminij: dve kompaniji kontrolirata vseh sto odstotkov produkcije.

Mesna industrija: dve kompaniji kontrolirata 47% mesnega biznisa.

Baker: štiri kompanije kontrolirajo 78% produkcije in trgovine s to kovino.

Železna ruda: štiri kompanije kontrolirajo 64% produkcije.

Jeklo: tri kompanije kontrolirajo 60.5% produkcije. In tako bi lahko nadaljevali o steklarski industriji, živilski, žitni pa skozi do konca.

Omenjene industrije pa se še bolj krčijo v monopol, če si predstavimo, da so skoro vse pod kontrolo enih in istih velebankirjev z Wall Streeta in drugih po deželi.

z vladnimi naročili in koncesijami še bolj obogateli. Ickes se tej politiki izkoriščanja in grafta za privatni profit upre, in ker je odločen, je tudi uspešen v tem boju.

S svojim bojem proti imenovanju Pauleyja za mornaričnega podtajnika je opozoril ameriško ljudstvo, da se plete za kulisami nov "Tea-pot dome", ki se je pred leti razvil v škandal, radi katerega je moral takratni notranji tajnik Fall v zapor. Izdal je namreč ljudske koristi s tem, da je dal vladna oljna polja v izkoriščanje privatni oljni družbi, njen glavni magnat Doheny pa mu je v povračilo za dar "posodil" pod milijona dolarjev.

Ickes je ljudstvo dne 13. feb. po radiu opozoril, da se taka "kupčija" znova pripravlja in

KOMENTARJI

Konstantin Fotič je dejal, da v vsi Jugoslaviji so samo Slovenci za Tita, ker jim je obljubil Primorje in Trst. V resnici ga jim je skozi njegova usta obljubila Rusija, je dejal Fotič. Nji je za Slovence toliko kot za lanski sneg, je dejal, a gre se ji za Trst, ker ga hoče zase. Kajti kdor ima v področju Donavo in Trst, je gospodar osrednje Evrope. Rusija Donavo že ima, hoče še Trst in z njim slepi Slovence. Tako je to stvar razkladal bivši jugoslovanski ambasador Fotič.

Radio CBS je minulo nedeljo zjutraj poročal iz Londona, da se je sovjetska vlada pridružila angleški in ameriški za predlog, da naj Trst ostane pod Italijo. Fotiča to brčkone ni zbolelo, je pa bil to udarec za vsakega Slovence. Kako in čemu je Rusija glede Trsta spremenila svoje stališče — ako in v kolikor ga je — o tem več v prihodnji številki. Lahko pa si predstavimo, da če ga Anglija in Zed. države nočeta dati Jugoslaviji, potem bi tudi ruska podpora ne mogla spremeniti njunega odloka. Pomaga pa lahko saj toliko, da se s Slovenci in Hrvati ne bo pometalo, in pa, da Trst postane svobodna luka za Jugoslavijo in za vse druge zaledne države.

Zmote so dopustne, ker je človek pač več v zmotah kot v čem drugem. Ampak trditi, da je v Jugoslaviji samo slovenski narod s sedanjo vlado, je več kakor zmota. Ako bi ne imela Trstova vlada med Hrvati in Srbi nobene druge opore kot samo

slovenske žandarje, ne bi bilo današnje Jugoslavije, ne nedavnih volitev v skupščino in sploh ničesar, razen da bi Kedič bil lahko še v Beogradu, pa čaršija in njen kralj Peter s svojo žlahto. In namesto da se Fotič po Ameriki pridruža proti Titu, bi tudi on bil lahko še ambasador, kot je bil do zmage osvobodilnega gibanja.

Kongresnica Boothe Luce je prestopila v katoliško cerkev. Nekaj tednov prej je storil isto newyorški senator Wagner. In še nekaj prej eden glavnih urednikov newyorškega komunističnega dnevnika Louis Budenz. To je za katoliško POLITIČNO cerkev velika pridobitev.

Ustoličenje novih kardinalov ta teden v Vatikanu je imelo zgolj političen pomen, čeprav so bile vse ceremonije strogo religiozne, po starodavnem običaju. Ampak namen Pija XII. je bil z imenovanjem velikih skupine novih kardinalov prozoren. Gre se med cerkvijo in "brezbožnim ruskim komunizmom."

Kardinalski kolegij je bil do sedaj privilegij Italijanov. Po ustoličenju novih kardinalov pa so Italijani prvi v zgodovini rimsko-katoliške cerkve v manjšini. In to je sedaj najtrdnjša internacionala, kar jih obstoja. Naperjena je proti vsemu, kar so še kdaj in še zastopajo delavske politične ali pa strokovne internacionale. Prestopanje ameriških politikov v katoliško cerkev dokazuje, kako energično deluje in ob enem to pomeni, da ako pridobiva "spreobrnjenec" (Konec na 4. strani.)

NAŠE GIBANJE IMA VELIKE NALOGE IN ZA SVOJE DELO POTREBUJE MNOGO LJUDI

Proletarec je glasnik razredne borbe. Namreč glasnik borbe delavcev proti izkoriščevalcem. In še več. Proletarec je glasilo onih, ki so za odpravo razrednega sistema — torej za socializem.

Skozi ves čas med vojno je ta list delavce svaril, naj nikar ne verjamejo frazam o demokraciji, "štirih svobodščin" in atlantskem čarterju, kajti bistvo borbe je med kapitalizmom in socializmom, ne pa za demokracijo ali proti demokraciji. Ta konflikt ima stotero oblik, toda v jedru je enak vsepovsod: na eni strani združena reakcija, na drugi elementi, ki razvojnjo ali pa siloma delujejo za zrušenje starega reda.

Krivo da letošnji stavkovni val je plutokracija skušala nekaj časa vzreči na "komuniste." A je morala v tej propagandi odnehati in začela udarjati kar direktno po unijah. Žal, da unijski voditelji še sedaj ne razumejo, da zahteva po zvišanju mezd ni noben program, in tudi ako se ji ugodi, ni to nikakršna rešitev. A polagoma le spoznavajo, da se socialnih problemov ne more reševati zgolj z zahtevami za zvišanje mezd.

Naš list vrši skozi vsa leta svojega obstoja naloge, ki mu je bila dana ob ustanovitvi in jo bo v bodoče. Kako vse drugače bi bilo med ameriški Slovenci, ako ne bi bilo pred več kot štiridesetimi leti male skupine zavednih delavcev, ki je ustanovila Proletarca, socialistične klube in napredna podporna društva.

To gibanje moramo ohraniti. To pa nam bo mogoče le, ako mu pridobimo dotok novih moči. Dela je veliko in za delo je treba ljudi.

Iz izkaza poslanih naročnin, ki je bil objavljen v prejšnji številki, je razvidno, da bo Proletarec napredoval v številu naročnikov tudi letos. A potrebno bi bilo, da bi bil ta napredek večji kot je. Izgledi so, da tudi tiskovni sklad ne bo prezrt. To pričata že prva dva izkaza, ki sta bila objavljena v tem letu.

Seveda imamo tudi ovire. Prva je premalo delavcev za naloge, ki jih bi imeli vršiti in druga pa razne zapreke, ki so nastale vsled vojnih razmer.

Družinski koledar je zakasnil največ radi njih, toda vrednost njegove vsebine je prav tolikšna danes, in bo čez leto dni, kakor ako bi bil izšel lansko poletje.

Majski glas pa bo izšel ob času, to je, najpozneje sredi aprila. Vse, ki so pripravljeni nadaljevati, vabimo, da pomagajo dalje in pridobe tudi somišljenike za sodelovanje. Mi moramo dalje po začrtani poti!

Pravi namen predloge proti "nasiljam"

Kongresnik Case, republikanec iz South Dakote, je pred par tedni spravljal skozi nižjo zbornico sprejem njegove predloge, ki ima namen "preprečiti" nasilja in nemire v stavkah. Če pa se dogode, so za unijo v celoti in za posamezne njene člane, ako so krivi, določene zelo stroge kazni.

Po sprejemu v poslanske zbornice je bila izročena senatu. Senatni odsek za delavske zadeve je pričel z zaslišanji prizadetih, da mu povedo svoje mnenje. Dne 11. feb. se je oglašil pred njim glavni pravnik CIO Lee Pressman. Odseku je dejal, da ima Casejeva predloga namen udariti unije, dočim previdno molči o zarotah ameriške industrije, ki ignorira tudi vladne naredbe, ako ji niso všeč... in zvezne ter druge postavbe.

Par dni prej je pred istim odsekom predsednik CIO Philip Murray izvajal, da je namen Casejeve predloge sodnikom še bolj omogočiti izdajati "inžunkcije" in pa kompanijam vlagati tožbe proti unijam ter njihovim posameznim članom, če bi "kršili" pogodbo s kompanijo. To bi bile seveda tožbe proti unijam za odškodnino in pa da kompanije pogodba z njimi nič več ne veže.

Glavna točka v predlogi poleg omenjenih pa je določba o "nasilnostih". Cim bi nastali napadi in izgredi pred tovarnami ali drugimi podjetji, v katerih bi delavci stavalji, bi kompanija imela postavni privilegij nemudoma zahtevati sodno prepoved proti uniji in jo obtožiti kaljenja reda in mira.

Murray je dejal, da vsak ad-

vokat, ki ima opravka z industrijskimi spori, ve, kako lahko je vsako gesto delavcev v stavkah definirati za kaljenje miru ali pa za nasilnost. Vsak unije nenaklonjen sodnik lahko odloči, da piketi tvorijo stalno nevarnost miru in vsako nadaljno piketiranje lahko prepove, ali pa število piketov toliko zmanjša, da so pred velikimi tovarnami ali velikimi drugimi podjetji brez pomena. Kaj pomeni par piketov pred vhodi podjetij, v katerih dela ta tisoče delavcev!

Po Sasejevi predlogi bi sodniki imeli v zaduševanju stavk še več moči, tisti, ki gospodarijo nad policijo in deputiji, pa so večinoma itak rajše z delodajalci kot pa s stavkarji.

Značilno je, da predloga omenjenega kongresnika govori le o

stavkarjih, ki so "nevarnost javnemu miru", nič pa ne omenja solznih bomb, krepeljev in kompanijskih provokatorjev, ki nete pretepe, zato da se potem policija lahko požene na stavkarje.

Sodnik James F. Fielder v Jersey Cityju je pokazal, da se lahko stavka uspešno razbija tudi po starih postavah. Odredil je, da je masno piketiranje delavcev Westinghouse Electric "nezakonito in miru nevarno", pa ga je prepovedal. Takih sodniških odločb, ki stoodstotno služijo interesom korporacij v boju proti organiziranemu delavstvu, je bilo v sedanjih časih že precej. Vse to nam priča, da se pomikamo iz medvojnega "demokracije" in patriotizma, in slednji naj velja samo za delavce — nazaj v stare "normalne razmere".

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Val republikan in oglas morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zalta
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

ZVEZA INDUSTRIALCEV V NOVI DRAGI KAMPANJI ZA BEGANJE LJUDSTVA

Dve sto tisoč ali pa četrt milijona dolarjev ni visoka vsota — ako jo imaš. In zveza industrialcev (National Association of Manufacturers) jo ima in še milijone po vrhu. To je zveza male skupine ljudi, ki pa je tako močna, da kontrolira vso veliko ameriško industrijo.

Vsakega toliko časa vprizori kampanjo v časopisju s plačnimi oglasi in najetimi člankarji, z lobisti v kongresu in govorniki v radiu. V njeni najnovejši kampanji jo bodo samo oglašili v velikih dnevnih (zavzemajo po cele strani) stali okrog dve sto tisoč dolarjev.

In kaj hoče zveza industrialcev v tej svoji agitaciji?

Pred vsem odpravo zakona za reguliranje cen. "Ceiling prices" ("dostopne cene") so po njenem mnenju silno zlo, ker "ovirajo produkcijo in trgovino." Z največjimi težavami je zveza administracija s pokojnim Rooseveltom na čelu spravila skozi kongres sprejem naredb za reguliranje cen, da niso zbežale kvišku. Tistim, ki jim je profit glavna briga, to seveda ni bilo všeč in mnogi so skušali svoje produkte dražiti preko mere, ki jim je bila postavno določena. Eni so bili sicer kaznovani, a vsem oblast ni prišla do živega, posebno zato ne, ker kadar se pregreše tisti, ki kar imajo, se oblast rada obrne stran.

Naravno, da se zveza industrialcev v svojih oglaših zelo potuje tudi nad stavkami. Stavke paralizirajo produkcijo, primorajo ljudi živeti od prihrankov in posledica so izgube, ki se jih ne more nikdar nadomestiti.

In kdo naj kaj stori, se zlo stavljanja ustavi? Oglas svetuje ljudem pritisk na kongres, kajti če poslanci uvidijo, da ljudstvo zahteva odpravo teh "hib", pa bodo izvršili ljudske želje.

Oglas, oziroma zveza industrialcev tudi ugotavlja, da vlada postopa z organiziranim delavstvom milo in popustljivo, z delodajalci pa pristransko. Zato zahteva, naj bo vlada z obojimi pravična, oziroma naj nastopa v industrialnih konfliktih nepristransko. In naj bo pravična tudi publiki, za katero se sedaj menda nihče ne briga. Razen seveda zveza industrialcev ter trgovska komora.

Ob enem naj vlada zniža svoje izdatke in davke, ter balance proračun, da bo lahko shajala z dohodki namesto da bi ležala v dolg.

Nato oglaš vprašuje: "Mar ne mislite, da je ta program v korist publike?"

In dodaja: "Vaši zastopniki v kongresu so edini, ki ga lahko uveljavijo."

Naši čitatelji seveda razumejo namene takih oglasov. To so isti magnati, ki so tudi v depresiji vpili, da vlada meče denar proč s podpiranjem "lenobe", zato ker so tudi brezposelni dobili nekaj drobtin, industrialci, veletrgovci in velebankirji pa milijone vladnih posojil, ki so bila v mnogoterih slučajih le subvencija, zato da magnat ni bankrotiral.

Očividno se niso ti ljudje po prvi svetovni vojni in v depresiji nič naučili, pa tišče "v stare dobre čase", v katerih so bili svobodni — namreč svobodno so dražili produkte, ljudi navajali v delnišče in zemljiške špekulacije, bankirji so delali z ljudskim denarjem kakor svinja z mehoma, in prišel je krah in potem depresija, iz katere se dežela ni pa ni mogla izvleči, dokler nismo začeli z oboroževanjem in bili potegnjeni v vojno.

Mar naj se vse tisto, kar smo imeli od leta 1920 pa do 1940, spet ponovi? Ako bosta vlada in kongres sledila željam zveze industrialcev, so enake posledice neizogibne.

INTRIGE REAKCIJE ZA "OSVOBODITEV" JUGOSLAVIJE IN POLJSKE...

V Chicagu, v Garyju in Clevelandu, v Rimu in Londonu, v Parizu in mnogih drugih centrih, v begunskih taborih v Nemčiji in Avstriji, je reakcionarni krog poljskih in jugoslovanskih priseljencev ter beguncev svojo propagando silovito pospešil, v nadi, da sedaj, ko so razmere še neurejene, ko se Bevin in Višinski kregata, ko se reakcionarni ameriški kongresniki in senatorji, škofje in žurnalisti dušajo v "obrambo nesrečne" Poljske in Jugoslavije — sedaj je najboljši čas napeti vse sile, da se zaneti vojno proti Rusiji. Smatrajo, da jo bo z atomskimi bombami lahko poraziti in počistiti "komunizem" ne le iz Jugoslavije in Poljske temveč iz vse Evrope. In bilo bi konec tudi Sovjetske unije.

Nazadnjaški poljski veljaki v Ameriki, ki pravijo, da govore "v imenu šest milijonov Američanov poljskega porekla," prirejajo shode in manifestacije, konvencije in maše, v naporih, da bi pridobili ameriško vlado in ameriško javnost za "osvoboditev" nesrečne Poljske. V borbi proti Hitlerju niso bili nobenkrat tako energični...

Nedavno je zborovalo v hotelu La Salle v Chicagu "800 zastopnikov" treh srbskih organizacij, ki "zastopajo 200.000 ameriških Srbov", torej več kakor jih je v tej deželi, da opozore ameriško javnost "na krivavi Titov teror v Jugoslaviji, ki še posebno divja proti Srbom." Na tem zborovanju je govoril tudi senator Brewster (republikanec iz države Maine), ki je udrihal po ameriški vladi, češ, le kaj ji je bilo, da je priznala Tita, ko vendar ve, da Titov režim obstoja brez da bi ga ljudstvo odobrilo.

AMERISKI DIPLOMATI NA KITAJSKEM so imeli med vojno malo sreče. Kajti namesto da bi se Kitajci borili v prvi vrsti proti Japonski so si stali nasproti Koumingtang pod vodstvom diktatorja Čiang Kai-seka in pa kitajski komunisti. Noben ameriški diplomat ni mogel napraviti premirja in sporazuma med njimi. To je dosegel šele general George C. Marshall, ki ga je tja poslal predsednik Truman kot svojega posebnega veleposlanika. Marshall je v sredi, na levi je poveljnik Čiang Kai-sekove armade Čang-Cun in na desni je poveljnik komunističnih čet Čou En-lat.

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Vsakega nekaj, dobrega in slabega

Ljudje smo sirote. Če bi hotel kdo naštevati nadloge, ki preže na nas, bi ne prišel kmalu do konca. Recimo zobobol. Niti ki boleznim ga ne moremo šteti. Pa si vendar ne moreš najti mesta, ne miru, ako te pošteno zgrabi.

Tudi ni to nič novega, še manj za javnost važnega, ako te boli zob. Kajti je to popolnoma zasebna zadeva, tako zasebna, da si je ne moreš deliti niti s svojim zakonskim drugom, naj se tako poudarja, da je "vse, kar je moje — tvoje" in obratno. Deležen je lahko edino naše volje, ako te ni dovolj stoika, da bi znal in mogel kljuvanje v čeljusti mirno prenašati.

Pa saj imamo zobne zdravnike, ali — kakor jih naš Jape dosledno imenuje — zobopuke! Ti ti zob popravijo, ali pa izpuli, in v Bosna je mirna. Čemu torej tarnati, ko si lahko pomagaš? Vse prav, ako ti rogovili navaden zob, v navaden kočnik. Ampak če si je bol odprla svojo peklensko kovačnico v stebur, ki drži most — je pa to že problem. Zlasti, ko si prepričan, da boš ob steber in most, brž ko se daš zobarju v roke.

Zato čakam. Čakam in upam, da bo svedranja konec. Kajti zdi se mi, da je tale most boleči steber le nekakšen zvon, na katerega trka v prepihu doljeno trganje. Ko bo trganja konec, bo trkanja konec in bolj ali manj počeni zvon bo utihnil. So namreč vmes še zmerom dovolj dolgi odmor, da se mi volja ojača in upanje pokrpa.

Kdaj je začela tale moja "kovačija pod mostom" obratovati? Sedeli smo za dolgo, belo pogrnjeno in z raznimi, dobrinami obloženo mizo. Obhajali smo

obletnico poroke Franka in Mary Udovih. Vršila se je ta domača prireditev na domu ene njenih dveh hčerk, ki sta hoteli presenetiti tako starše, kakor in nas ostale povabljence. In mora se priznati, da se jima je namera res izvrstno in v vsakem oziru posrečila.

Opazovala sem Franka Udovicha, ki se je ginjen in vidoma v daljne spomine zatopljen oziral po svoji še vedno mladostno podjetni družici, s katero sta si skozi štirideset let delila dobro in slabo, veselje in žalost, uspehe in razočaranja, zgoode in nezgoode. Polastilo se je še mene neko mehko čustvo in nehoti sem se nekoliko tesneje stisnila k Japetu. Tedaj — kakor za kazen — se je v moji že boleči čeljusti začelo nabijanje in pritrkavanje na živo.

Pa je tem mojim kovačem, svedračem in potrkavcem nočni siht ljubiš nego podnevi, vendar se oglašajo tudi čez dan. Zadnjič soboto n. pr. sva šla z Japetom na shod, ki ga je priredil osrednji odbor jugoslovanskih Amerikancev za čikaško okrožje. Jedva sva sedla v naduljeno — evol — se je že oglašila moja zasebna nadloga in mi kvarila ves večer in še dobršen del noči.

Shod se je vršil v dvorani na Kedzie in 24. cesti. Udeležba je bila velika. Govorniki dobri. Zlatko Baloković je spretel tudi v besedi, ne samo z goslimi. Vrlo zanimivo je orisal svoje stike in doživljanje s partizani Louis Huot, podpolkovnik ameriške armade. "Jaz sem bil tam... Videl sem jih... Bival sem med njimi... Spoznal sem vzvišeni cilj njihove obupne trde borbe..." Vse to in miren, prepričevalen glas ti seže globlje, kot vsaka knjiga.

Za izbornega govornika se je

izkazal dr. Zore. On tudi je za-jemal iz svojihkušenj. Pošteno lekcijo je dal i Fotičevcem, če jih je bilo kaj med poslušalci.

Ni me pa zadovoljil čikaški jugoslovanski konzul. Proti koncu svojega govora je z vsem navdušenjem opeval in slavil demokracijo in nato v isti sapi: "... Ekselencia ambasador Simić... Morda se mu je samo zareklo. Saj ni mogoče, da bi jugoslovanska ljudska vlada ne odpravila tega anahronizma, to nesmiselno iz tujine importirano titularanje, ki sugestira staro kastno razdelitev. Na srečo je Simić s svojim nastopom in govorom naredil vtis, da ni oseba, ki bi se za titule lovila, ampak da mu gre za stvar, za katero je prevzel odgovornost.

Preden so nastopali govorniki, so kazali film: Osvobojenje Beograda. In nato še enega od beguncev v Afriki. Dvakrat je nastopila mlada pevka, čije ime mi je ušlo (tiskanskega programa pa dobili nismo). Skoda, da je stala preblizu mikrofona in je vsled tega njen čisti, močni in zvonki glas silno trpel. Ali pa so bila le moja ušesa preobčutljiva zaradi zobobola...

MIKE READING SE JE OGASIL

Nedavno je Joško Oven v svoji koloni vprašal, kako da Mike Reading, ki je bil pred leti clarendonhillcan, sedaj pa živi v Californiji, že tako dolgo ne piše. V tem se je že ogasil. Poslal je petak za obnovev naročnine, naročil kolektar in spomnil se je tudi tiskovnega sklada.

V pismu omenja, da je bil 14 dni na počitnicah pri svojem gospodarju v Los Angelesu. Pravi, da je bil v mestu sedaj prvič, od kar je na "ranchu". Tega je dve leti. Pismo zaključuje:

"Veliko mesto se mi več ne dopade. Skozi par dni mi je mestni ropot in dirnjad glavo čisto zmešal. Zame je veselje ranch, (velika živinorejska farma), kjer sem popolnoma zadovoljen. To sem tudi gospodarju povedal.

Pred par tednih smo kupili bika pasme Hereford, najboljšega v Santa Barbara County. Dali smo zanj \$750 in vaga približno 1.900 funtov.

Kakor vidim iz Proletarca in Prosvete, je v Chicagu med Slovenci precej gibanje v podporo narodu v Jugoslaviji. Pozdrav vsem! — Mike.

SEJA KLUBA ŠT. 1 JSZ BO V PETEK 22. FEB.

Chicago, Ill. — Ta petek, 22. feb., bo redna seja kluba št. 1 JSZ. Dosedaj smo se večinoma zanimali za vnanje zadeve, npr. za politiko zaveznikov z ozirom na Jugoslavijo, a ker se v tej deželi razredni boj postruže, je čas, da postanemo aktivnejši tudi na domačem delavskem polju, oziroma v borbi za delavske pravice. In pa da se pomenimo, kako bi obnovili aktivnosti na prosvetnem polju, kakor smo jih vršili v predvojnih letih.

O vsem tem bomo na seji ta petek lahko obsirno razpravljali. — P. O.

Ne zaničuj nobenega sovražnika: najmanjši izmed njih ti lahko več koristi kakor sto debelih prijateljev. — Roda Roda.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Ko to pišem, na stavkovnem polju še ni miru. Tista obljubljena predsednikova formula, katera bi odpravila zapreke sporazumu v jeklarski stavki, je bila objavljena šele 15. februarja. Unije z njo niso zadovoljne. Kajpada, edina dobra formula, katera bi takoj napravila mir, bi bilo podržavljenje težke industrije, kar bi bilo po veri in prepričanju privatne lastnine — smrten greh.

Umor dveh unijskih stavkarjev, katera sta bila od tolpe najetih morilcev ustreljena v hrbet v Gridleyju blizu Peorije, je napravilo silen vtis v tem mestu. Človek, kateri je najel to do zob oboroženo tolpo, je predsednik in lastnik železnice Toledo, Peoria & Western Railroad, George P. MacNear, Jr. Ta stavka, katera traja že od zadnjega oktobra, bi bila že davno končana, če bi ne bilo radi trme tega človeka, kateri je zavrnil vsako pogajanje. Po končanem zločinu, ko sta bila ubita dva stavkarja in več kot sedem ranjenih — je zahteval od guverniera Greena, naj mu pošlje na pomoč državno milico, kar mu je pa guverner odločno zavrnil.

V Detroitu se še vedno vrše pogajanja med G. M. in avtomobilsko unijo. Zadnjič ponudbo 18 1/2 % od G. M. je unija zavrgla. Stavkarji imajo sedaj veliko zboljšani položaj radi sklenjenih pogodb z drugimi avtomobilskimi veletržniki.

V Chicagu nimamo ravno večjih bojov, izvzemši kar se tiče podružnic General Motors, pri McCormickovi Harvester in v jeklarskih obratih, kar je pa že precejšnje število.

Po svetu

Komaj je malo poglela nevarnost na Kitajskem, so zopet pokolj v Indiji. Kot je rekel indijski nacionalistični vodja Nehru: "Miru ne bo v Indiji, dokler ne bo odpravljena angleška oblast v Indiji." Seve, v Indiji ni samo vprašanje samovlade. Tu je globlje ekonomsko ozadje in pa tisočletja stare vezi vere in kastnega sistema. Dokler ne bo to odpravljeno, je težko govoriti o svobodi. Anglija ni v svoji več kot stoletni oblasti nad to ogromno bogato deželo napravila veliko sprememb. Masa je ostala, kot je bila, v nizini ignorance in ekonomske mizerije, dočim so domači vladarji in principi imeli vso moč in neizmerna bogastva. Edino kar se je zahtevalo od njih, je udanost angleški kroni. Seve, s tem še ni rečeno, da je nacionalistično gibanje umrlo v Indiji. Vsa dolga leta angleške nadoblasti so bili upori, kateri posebno zadnja leta dobivajo vedno večji revolucionarni značaj. V enem prihodnjih člankov bomo več govorili o tem.

Najvažnejše v Evropi je bilo zborovanje združenih narodov v Londonu. Bevin in Višinski sta bila v debatah in sporih glavna junaka. Vprašanje Grške so še na precej spreten način pomedli iz agende, ali vprašanje Indonezije je pa bilo malo težje. To zborovanje bo dalo koncilu varnosti veliko dela v tem letu.

Drugače sa pa položaj Evrope v zadnjih par tednih ni veliko spremenil. V Franciji napredujejo tudi brez de Gaulleja, in Ogrska se je proglasila za republiko. Nekaj sličnega se bo izvršilo tudi na Bolgarskem. V Italiji lezejo počasi zopet nazaj v fašizem ali v nekaj njemu podobnega. Proti fašistični Španiji se kljub par še precej revolucionarnih govorov ni storilo ničesar. V Nürnbergu še vedno nadaljuje sodni tribunal in obravnava se bo menda vlekla tja do poletja. Demokratični sodni mlini meljejo zelo počasi. Upamo, da bo rezultat dober. V Jugoslaviji se je konstituirala nova vlada, pa menda našim demokratičnim rodoljubom še ni všeč.

Tudi v Nemčiji, v ameriški zoni, je bilo precejšnje število takih rodoljubov, z Mihajlovičevimi gumbi na suknjici, ter s kraljevo kokardo za čepico, ki jim nova Jugoslavija ni nič po godu. Imeli so orožje, literaturo in dobro hrano, ter so skupaj s

poljskimi reakcionarji čakali, kdaj pride čas, ko se udari po Rusiji in po Jugoslaviji. Sele ko je jugoslovanska vlada apelirala na naš državni department, so se napravili potrebni koraki, da se je tem fantom stopilo na prste.

V Rusiji so se vršile volitve. Rezultat je bil zelo poveljen. Udeležba je bila skoro stoočstotna. Pred volitvami je govoril tudi Stalin in je precej povedal. Med drugim je omenil uspehe rdeče armade ter moč ruske industrije, brez katere bi bil uspeh nemogoč. Orisal je tudi načrt za bodočnost — in kot je bilo razvidno iz njegovega govora — nima veliko vere v stabilnost miru v kapitalističnem svetu. Ali eno je: Rusija potrebuje miru, kot ga potrebuje tudi ves ostali svet.

Pri nas

"Naše eminence" gospodje kardinali, so se z velikim pompom odpeljali v Rim. Ko sem gledal cele strani slik, katere so naši meščanski časopisi dnevno prinašali, ki so kazale dragocene oblačila, prstane z dragimi kamni, zlate in diamantne križe itd., pa sem se spomnil na svetopisemskega Krista, kateri je bil rojen v hlevu in umrl na lesenem križu! Krist, kateri je vse življenje govoril proti bogastvu in ki je, kot pravi legenda, nosil isto suknjo vsa svoja leta. In ta Krist je rekel: "Jaz sem Bog revnih in ubogih." Precej se je spremenilo v njegovi cerkvi od tistih časov.

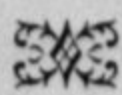
V nedeljo 3. feb. sem poslušal radijsko razpravo o Jugoslaviji. Udeležili so se je Ray Brock, Kurt Singer, Zlatko Baloković ter Louis Huot. Tema je bila: "Yugoslavia: Test tube for democracy." Ray Brock, katerega demagogija je že precej znana po Ameriki, je zastopal stališče, da je Tito naveden komunistični bandit in privesek Rusije. Norčeval se je iz trditve, da so jugoslovanski partizani držali trideset fašističnih divizij na njih zemlji. Nekoliko istega mnenja je bil njegov kolega Kurt Singer. Zlatko Baloković, kateri je odprl razpravo, je bil dober ali proti koncu se je precej razburil. Louis Huot, kateri je bil na državni misiji v Jugoslaviji začasa partizanskih bojev in kateri je avtor knjige: "Guns for Tito," je zelo spretno zavrnil prva dva junaka.

Predzadnji nedeljo so imeli kraljevaši sestanek in shod v hotelu La Salle v Chicagu. Glavni govornik je bil Fotič. Isti Fotič, je drugi dan dejal v intervjuju, kateri je bil priobčen v Tribuni, da je Tito osvovažen skoro od vseh 16 milijonov Jugoslovancev, izvzemši Slovencev, katerim je obljubil Trst in Primorje. Rusiji ni nič mar za Slovence, hoče pa Trst zase — kajti (Konec na 3. strani.)

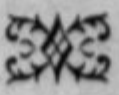
Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da so slovenski klerikali v Rimu in Londonu, pa v Clevelandu in Lemontu šele sedaj za demokracijo v Sloveniji in v ostali Jugoslaviji, niso pa bili takrat, ko so v Sloveniji bili oni diktatorji in pomagali čaršijski diktaturi v Jugoslaviji, ki jo mi nikakor ne gre v glavo! Če so res demokrati, čemu niso izvedli demokracije takrat, ko so oni imeli oblast?

PRIPOVEDNI DEL

UPTON SINCLAIR:

Mednarodna brigada

(Nadaljevanje)

Preden so zaspali, so se pogovarjali z ostalimi fanti Amerikanci, čijih oddelek so izpopolnili. Tudi to je bil nekaj pouk. Mladi častnikarski reporter, ki je bil narednik, se je bil preje pridružil nekemu izmed "železnih bataillonov", ki so odšli v pogorje Guadarrama severozapadno od Madrida, da bi odbili prvi fašistovski napad na glavno mesto. Člani te skupine so prisegli na demokratično svobodo in se zavezali, da se ne bodo pod nobenim pogojem umaknili. Stiri sto mož je tedaj odšlo na fronto, vrnilo pa se jih je samo osemdeset in še večina izmed njih ranjenih. Medtem ko so se peljali na tovornem avtu s hitrostjo šestdesetih kilometrov na uro na bojno polje, so se kar med potjo prvič učili, kako se uporabljajo ročne granate.

Tam zgoraj v divjih gorah so doživeli prav čudovite prigode! Narednik Frost je ležal skrit za skalami skupno z angleškim častnikarjem Frankom Pitcairnom in je poslušal, kako so se okrog njega razbijale krogle iz strojnice ob skalah. To je trajalo dva dni, tedaj pa je zahteval neki norčav španski narednik, skoraj dva metra visok fant, petnajst prostovoljcev, da bi z njimi zavzel sovražne okope. Amerikaneec in Anglež sta se javila in četica je začela skakati od skale do skale proti sovražniku. Kakor se je izkazalo, se je sovražnik še bolj bal kakor napadalci, kajti prenehal je streljati; ko je četica dosegla sovražni okop, je zaplenila tamkaj več izvrstnih modernih pušk s Kruppovo tovarniško znamko, razen tega pa še kup svilenih modrih srajc, ki jih je zapustil tu neki fašistovski častnik.

Narednik Frost je dejal, da so Španci prav hrabri, nimajo pa vojaških izkušenj. Naloga mednarodne brigade je, da jih nauči modernega vojskovanja.

Člani te brigade so sedeli kakor na žerjavici in so samo čakali na povelje, da bi odšli prestolici na pomoč. Mali častnik, ki je izhajal iz Albacetti, je poročal, da so fašisti že prodrli v madridsko predmestje. "Na kaj neki še čakamo?"

4.

Naslednje jutro je bilo razglašeno povelje, naj vsak pospravi svoje reči. Niti dve minuti nista minili in že je bilo vse pripravljeno. Nato je prišel narednik Frost in razglasil, da je dobil povelje, da ostane v Albaceti kot del kadra, ki bo vežbal na novo došle novince. Ostali člani oddelka Sacco-Vanzetti so slišali, kako so tovariši hvallili Rudija Messerja. Ker je bil vojaško precej dobro izvežban in je znal streljati, so ga namesto Frosta izvolili za narednika.

Pripoveduje se, da je živel nekoč neki španski kralj, ki je potegnil preko svojega kraljevstva najprej vodoravno in potem navpično črto, in kjer sta se obe sekali, tam naj bi na njegovo povelje vzrastla prestolnica. Preje je bila ta prestolnica kmetka vas, ležeča na široki, peskoviti planoti ob bregu majhne

Tudi Larry Adams je bil pri oddelku v časteh. Radi organizatoričnih sposobnosti so ga izvolili za "političnega komisarja" oddelka. Vsaka enota je imela dva komisarja: eden je reševal vojaške naloge, drugi pa je skrbel za moralno vzgojo. Vsak rekrut je dobil poleg vojaške tudi duševno vzgojo. Zavedati se je moral, za kaj se bori, znati pa je moral to razložiti tudi drugim, s katerimi je prišel v stik, in tudi nasprotnikom, če so ležali strelski jarki blizu skupaj in se je dalo sovražnika priklicati in ga pregovoriti, naj dezertira.

"Zbor!"

Ameriški oddelek je nastopil v britski koloni, ki je pripadala francoskemu bataillonu. Vsak je dobil naboje in živila za en dan, nakar je devet sto mož s hitrimi koraki odkorakalo na postajo, kjer so bili že pripravljene trije dolgi vlaki. Na postaji je bila zbrana velika množica, meščani in okoliški kmetje. Zenske, ki so prostovoljno prale za brigado, so glasno zajokale in objemale hlabre mlade inozemce, kakor bi bili njihovi lastni sinovi. Otroci so tekali okoli, pobirali po tleh cigaretno ogorke in se smešno pačili. S pristom so si potegovali po vratu in klicali: "Ah, Franco?" Mlada dekleta so vtikala v puškine cevi rdeče rože in klicale "Salud!" (pozdrav) in "Victoria!" (zmaga). Množica je pela Internacionalo, in ker je vkrcavanje na vlak zelo dolgo trajalo, jo je zapela še enkrat.

Moštvo so stlačili v osebne, živinske in tovorne vagonne in vlak za vlakom je odpeljal. Proga, ki so jo morali prevoziti, je bila dolga okrog dve sto petdeset kilometrov; a za prevoz so uporabili skoro ves dan. Med vožnjo so se trikrat pojavili nad njihovimi glavami bombniki, zadonel je glasen žvižg padajočih bomb, nastale so gromovite eksplozije in na obeh straneh tira so se dvignili curki iz prsti v zrak. Šrapnelski drobci so ranili nekaj ljudi. Nato so se pojavila vladna letala in visoko na nebu so se odigravali letalski dvoboji. Sijajne pustolovščine za mlade križarje, ki so prišli semkaj, da bi rešili svet! To je mnogo manj nevarno kakor vožnja z avtom v Ameriki, so si dejali, da, tale "majhna svetovna vojna" ni kar nič slaba.

5.

Pripoveduje se, da je živel nekoč neki španski kralj, ki je potegnil preko svojega kraljevstva najprej vodoravno in potem navpično črto, in kjer sta se obe sekali, tam naj bi na njegovo povelje vzrastla prestolnica. Preje je bila ta prestolnica kmetka vas, ležeča na široki, peskoviti planoti ob bregu majhne

rečice, Manzanaresa. Staro mesto še obstaja in ima troje vrat, ki se imenujejo "puertas". Okrog tega starega mesta so nastala moderna predmestja in sedaj šteje Madrid milijon prebivalcev, ima podzemeljsko železnico, nebotičnik, ki služi za telefonsko centralo, nadalje palače, umetniške galerije, parke, skratka vse, kar spada k prestolici.

Ko so se bližali Madridu, jim je že najmanj eno uro donelo v ušesih grmenje topov; zdelo se je, kakor bi istočasno grmelo v ducatu neviht. Vlaki so vozili že po ozemlju, o katerem se ni vedelo, ali ga je sovražnik že zasedel ali ne. Povsod so bili topovi pripravljeni za boj. Nekaj ostrih strelcev je ustrelilo v vagon, to pa je bilo tudi vse. Tako so se pripeljali na južni kolodvor, kjer so izstopili iz vagonov in se nato zbrali na trgu pred kolodvorom. Poveljujoči general jih je na kratko nagovoril.

(Konec prihodnjič.)

DRUŠTVO "SLAVIJA" BO IMELO DOMAČO ZABAVO

Chicago, Ill. — Prvo društvo SNPJ, "Slavija" št. 1, bo imelo v soboto 2. marca domačo zabavo. Igral bo Možina-Udovichev orkester, torej bodo plesalci še posebno veseli. Vstopnina je samo 35c.

Pridite torej v soboto 2. marca v družbo Slavijinih članov da se skupno z njimi razvedrite, in povabite tudi prijatelje s sabo. — Z.

Unija delavcev ženskih klobukov v Chicagu sklenila novo pogodbo

Ker je pogodba s čikaškimi firmami, ki izdelujejo ženske klobuke, potekla, je bila po več tednih pogajanja sklenjena nova z znatnimi pridobitvami za uinjske delavce in delavke, ki so zaposleni v tej obrti. V Chicagu dela v nji tudi mnogo Slovenk. Plača je zvišana od 10 do 12½ odstotkov. Operatorji, ki šivajo klobuke iz slame, bodo po novi pogodbi prejeli po \$1.41 na uro, oni, ki jih šivajo iz blaga, pa po \$1.37 na uro. Dalje bo do delodajalci plačevali po 3% v bolniški sklad unije in pristali so v teden plačanih počitnic. Za delo nad ure bodo pla-

čevali čas in četrt po 35 urah dela na teden in čas in pol po 40 urah tedenske zaposlitve.

To je najboljša pogodba, kar jih je še kdaj bilo sklenjenih z lastniki delavcev ženskih klobukov v Chicagu.

V odboru za pogajanje z delodajalci je bila tudi Angela Zaitz, ki je članica centralnega odbora unije (Joint Board) že 12 let. Ime te unije je United Hatters, Cap and Millinery Workers. Pripada k AFL. Njen glavni stan je v New Yorku, kjer je tudi največ te obrti.

RAZGOVORI

(Konec z 2. strani)

kdor lastuje Trst ter Donavo, je gospodar ekonomskega življenja osrednje Evrope. Tako Fotić. Komentarja k tako tendencnim izvajanjem ni treba.

Ravno ob zaključku te kolone mi je prišlo na misel, da je nocoj dvanajstega februarja ter je dvanajst let od kar so podlegli junaški dunajski delavci klerofašistični soldateski malega kanclerja Dollfusa. Lahko se konstatira, da je bil to prvi naval oboroženega fašizma na delovno ljudstvo, fašizma, kateri je od takrat sprejel razne forme ali je v bistvu ostal enak

veseskozi. Le škoda, da je toliko milijonov ljudi moralo umreti, predno je svet saj deloma spoznal to pošast.

Istotako se tega dne praznuje rojstvo velikega državnika in humanitarca, katerega ime danes gotovi meščanski listi povečujejo v nebesa — ali so ga za časa njegovega življenja nazivali za tirana in diktatorja — Abrahama Lincolna. Delo in ime tega človeka, kakor tudi delo in smrt dunajskih borcev bo ostalo za zmerom v spominu svobode ljubečih ljudi.

OBCNI ZBOR JUGOSLOVANSKEGA HRANILNEGA IN POSOJILNEGA DRUŠTVA

Chicago, Ill. — V soboto 23. februarja bo občni zbor (letna seja) delničarjev Jugoslovanskega stavbinskega in posojilnega društva. Vršila se bo v Slovenskem delavskem centru, 2301 S. Lawandale Ave. Prične se ob 8. zvečer.

Vsi delničarji so vabljeni, da se je udeleže in čujejo o presenetljivo lepem napredku te naše gospodarske ustanove.

Dočim je imela v depresiji le še par sto tisoč dolarjev imovi-

ne, jo ima sedaj nad poldrug milijon dolarjev.

Odbornik so, Joško Oven predsednik, Jacob Zupan podpredsednik, Donald J. Lotrich tajnik, Anton Trojar blagajnik, in Frank Groser, Charles Pogorelec, Vinko Ločniškar, Frank Zaitz in Louis Zorko, odborniki.

Vsako leto poteče termin trem, in take se na vsaki letni seji izvoli tri direktorje. Termin letos je potekel Frank Groser, Charles Pogorelec in Donald J. Lotrich.

Na vsaki letni seji izvolijo delničarji tudi nadzornike za pregledovanje knjig. Sedanji so Math Kure, Frank Omahen in John Olip.

Občni zbori tega društva so zelo zanimivi in poučni. Pričakovati je to soboto velike udeležbe delničarjev in poblaščenec. — Z.

Nemški vojni ujetniki v Kanadi poslani čez morje, ampak ne domov

V taborih v Kanadi je bilo na tisoče nemških vojničev, ki jih sedaj Kanada vrača proti vzhodu, toda ne v rajh temveč v Anglijo na prisilno delo, da bodo pomagali graditi, kar so nemški letalci porušili.

INDIVIDUAL

Hospital Insurance

with

SURGICAL BENEFITS

offered by **THE CHICAGO SUN**
to Home Delivery Subscribers

• If sudden sickness or accident should visit you—are you protected? Could you pay a hospital bill right now?

• The Chicago Sun is now offering the public one of the finest insurance policies ever written—a hospital expense policy that pays sickness, accident, surgical and maternity cash benefits.

• You don't have to belong to any particular group to get this exclusive Hospital Insurance. It is for INDIVIDUALS. Members of your family from 2 to 54, inclusive, can have one of these policies for only \$1 a month FOR EACH PERSON.

• Men and women between the ages of 55 and 64, inclusive, can also have this same policy, but must pay a somewhat higher premium.

• Thousands have already taken advantage of this insurance offer—a plan that provides the same benefits for children as adults. It is something nearly every family has waited and hoped for. NOW HERE IT IS!

• Don't wait for sickness or accidents to strike. Be prepared! Get this policy today—NOW! Both new and old home delivery subscribers of THE CHICAGO SUN and members of their families are eligible.

NO MEDICAL EXAMINATION!

BENEFITS INCLUDE hospital room at \$5 a day (not to exceed 21 days); anaesthesia, \$5; x-ray examination, \$5; ambulance service, \$5; operating room, \$5; laboratory analysis, \$5; surgical operation, up to \$50 and maternity expenses, up to \$40.

DETAILED INFORMATION FURNISHED UPON REQUEST

Those desiring additional details of this Hospital Insurance Plan are requested to either use the coupon here or communicate by telephone with MR. MELNICK at ANDover 4674, 4675 or 4676.

Insurance Dept.
The Chicago Sun
400 W. Madison St.
Chicago 6, Ill.

SURE, I'd like to know more about this Hospital Insurance Plan—but, remember, I'm not obligating myself in any way.

NAME _____

ADDRESS _____

CITY _____

PHONE _____

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvzemši Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

THE CHICAGO SUN

Prva konferenca
Z. N. bila
zrcalo konfliktov

(Nadaljevanje s 1. strani.)
nost posameznih vlad. Vzrok temu so imperialistične ambicije, pohlep po oljnih zakladih in drugih prirodnih bogastvih in pa tekme za trge in sfere vpliva.
Dva svetovna bloka
Najtežji problem je, kako pripravi anglo-ameriški blok v vzajemnost in sodelovanje s Sovjetsko unijo. Premier Stalin je v svojem govoru dan pred volitvami poudaril, da se mora Sovjetska unija pripraviti na vse možnosti. Po domače se bi to reklo, da mora z oboroževanjem nadaljevati, ker kapitalističnim državam komunistična Rusija ne more zaupati.
V Washingtonu, Londonu in drugod pa trdijo, da Rusiji ni ničesar verjeti. Že med vojno se je v vodilnih krogih zapadnih sil čulo pogostokrat glasove, da poraz Hitlerja ne bo še pomenil konec vojne, kajti konec jo bo šele kadar se z Rusijo odračuna. To mnenje ima še vedno veliko privržencev. Agresivnost sovjetske vnanje politike ter Stalinova izvajanja jim služijo v dokaz, da miru ne bo, dokler bo ruski komunizem spletkaril po svetu.
Resnica je, da Rusija želi mir, ker ga potrebuje. In žele ga Zedinjene države, Anglija in Francija prav tako kakor Rusija. Vprašanje je le, kako svoje interese izenačiti in pa kako ustvariti zaupanje, ki naj bi nadomestilo sumničnaja.
Konferenca v Londonu je dokazala, da le z odkrito besedo bodo spoznali drug drugega in se s časoma toliko sprijaznili, da bodo spletke nadomestili z vero v sodelovanje.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)
v vrhnjih piasteh, jih še toliko bolj med maso.
Papež Pij XII. je res diplomat. Do konca te vojne je pošiljal za nuncijske vedno le italijanske duhovnike. Po vojni je tradicijo spremenil. Za svoje nuncijske v Beogradu je poslal ameriškega škofa, ki ima vpliv pri ameriški vladi in v ameriški javnosti. Ako bi imenoval Italijana, bi ga Titovi ministri lahko prepehali, ker današnja Italija je reva. Ker pa je nuncijski Američan, bodo v Beogradu jako pazili, da ga ne bo kdo razžalil in tudi kadar bo hotel h komu v avdienco, mu je ne bodo odrekli. Vendar pa niti nuncijski ameriškega rodu ne bo v Jugoslaviji, oziroma na Hrvaškem in v Sloveniji, mogel uveljaviti moč klerikalizma, kot jo je imel v predvojni dobi in še bolj pod Pavelićem in Rupnikom.

Poslušajte
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA
Parkview Laundry Co.
1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
TELEFONI: CANAL 7172—7173

ZA LIČNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
ADRIA PRINTING CO.
Tel. MOHAWK 4707
1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Andrej Višinski je povabil na poset v Rusijo ženo pokojnega ameriškega predsednika Eleanor Roosevelt. Rekla je, da se bo odzvala. Za Rusijo bi bilo dobro, ako bi pripuščala v svoje meje turiste, pa naj bi potem pisali in govorili o nji kar si že bode. S časoma bi ji to koristilo, ker se je bi ljudje iz tujih krajev privadili in ona njih.
V Belgiji so imeli minulo nedeljo volitve, iz katerih so izšli klerikaleci (katoliška socialna stranka) kot najjačja skupina. To so bili tudi prej, a sedaj je njihna moč še večja. Dosedanjo vladlo so kontrolirali socialisti in komunisti. Prošli ponedeljek je odstopila, da da prostor novi, kot je običaj v deželah s parlamentarno obliko vlade. Značilno je, da se klerikalizem v nekaterih evropskih deželah jača, dasi so se komunizma bale. Ampak ta novi klerikalizem več ne rotni zoper socializem, pač pa ga obeta v svojem modelu pod varstvom vere in križa.
Zavezništvo na Primorskem (Angleži in Američani) ne puste jugoslovanskih časnikiških poročevalcev v Gorico in Trst, pa se je jugoslovanska vlada pritožila proti temu. Odgovorili so ji, da tudi italijanski časnikiški poročevalci ne smejo tja, torej enaka mera za oboje. Pa ni res, kajti italijanski časnikiški so tam že kot "domaćini", jugoslovanskim pa je vstop zabranjen, ker so tuji in pa ker je to v interesu "reda in mira na Primorskem."
Ameriška armada se je baje stisnila še bolj k Morganovi črti (na Primorskem), da bo čim bolj pripravljena, ako se dogode nemiri ali pa vpadi (jugoslovanskih čet) ob meji. Izgleda, da gre soboljni preobrat v Jugoslaviji reakcionarnim angleškim in ameriškim poveljnikom v Italiji na živce, pa ne vedo, kako bi ustvarili kak "incident" za "zavezniško" intervencijo v Jugoslaviji.
Kralj Leopold je izida volitev v Belgiji morda vesel, kajti klerikalna stranka je za njegovo povrnitev na prestol. Toda njena zmaga ni tolikšna, da bi bil to za kvizlingskega kralja Leopolda kak triumf. Zato ni verjetno, da bo on še kdaj kraljeval belgijskemu ljudstvu. Najboljše bo, da se vpiše v društvo eks-kraljev.

TRINER'S BITTER WINE
V 60 letih so Slovani porabili milijone steklenic TRINERJEVEGA GRENKEGA VINA.
Najvišje odlikovanje na sedmih mednarodnih razstavah
Vsebuje 200 edinic Vitaminov B1 na unčo. Zelo dobro zdravilo.
Slovensko podjetje. Jemljite po navodilih. V vsaki lekarni.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

HELP WANTED
WE NEED AT ONCE
M-E-N - M-E-N
MUST BE EXPERIENCED
DRY PROCESS ENAMELERS
EXCELLENT WORKING CONDITIONS
Call: Dearborn 3846 or write or phone, collect
Belvidere Vitreous Enameling Co.
BELVIDERE, ILL.

FEDER'S QUALITY BAKERY
WAUKEGAN, ILL.
WANTS IMMEDIATELY EXPERIENCED
CAKE BAKER
DAY WORK — \$70.00 PER WEEK. — GOOD PLACE TO WORK. — COME READY TO WORK
26 S. Genesee St. Waukegan, Ill.
Tel.: Majestic 485 — Collect

W-O-M-A-N
as Cake ICER
Day work. — \$32 per week for beginners. — Good place to work
Feder's Quality Bakery
26 S. Genesee St.
Waukegan, Ill.
Tel. Majestic 485 — Collect

M-E-N
NEEDED TO WORK IN A PICTURE FRAME FACTORY
For Light Factory Work
Steady position—Good Salary
GEORGES W. GAINING
PICTURE FRAMES
4935 N. BROADWAY

TOOL and DIE MAKERS
PUNCH PRESS OPERATORS
Steady — Top Wages
Paramount Tool Co.
1532 No. Cleveland

WANTED
MEN and WOMEN
TO HANDLE MULTIGRAPH and MIMIOGRAPH MACHINES
\$50.00 PER WEEK
PUBLIC LETTER SERVICE
Wabash 5790

The Stockyards, Harness and Saddlery Co.
WANTS FOR
General Work
Experienced workers. — Good pay. — Plenty of overtime. — Steady work. — Good promotions

U. S. YARDS
15 DEXTOR PARK
Light Factory Workers
LEARN WHILE YOU GET PAID
Experience not necessary
STEADY POSITION
Chicago Cash Register Parts Co.
2810 ADDISON

GIRLS and WOMEN
Light work, exper. not necess. 65c per hour. — Apply
JOE LOWE CORP.
Egg Breaking Plant
2542 Elston Ave.
Hand Barrel Binder
for used whiskey barrels. — Good pay. Steady. Write to:
STAR COOPERATIVE CO. OF PEORIA
Ft. of Pecan St., Peoria, Ill.

GIRLS—WOMEN
Light Packing
Good Pay
Apply
PANDALEON BROS.
3661 S. Iron St.
HOUSEKEEPER for pleasant Wilmette home. Near transportation. Two adults and child. General housework and cooking. Personal laundry only. \$25 a week. Nice room. Permanent. Call Wilmette 6523, collect.

GIRLS - WOMEN
Work on communications Equipment
No experience necessary
Free hospitalization. Vacation with pay.
Pleasant working conditions
The Gudeman Co.
361 West Superior St.
Del. 7401

GIRLS - WOMEN
HAND SEWERS AND SEWING MACHINE OPERATORS
Experience not necessary
STEADY — GOOD PAY
Alfred Decker and Cohn
416 SO. FRANKLIN ST.

PUNCH PRESS OPERATORS
AT UNION WAGES
Time and a half for overtime
SKILLED REPAIR MACHINISTS
Top wages if you qualify
Apply
Jackson Auto Radiator Co.
1515 West Altgeld

BAKERY CLERK
This is a good position for a pleasant, alert young woman
Day work—Salary \$30 pr. wk
Feder's Quality Bakery
26 SOUTH GENESEE ST.
Waukegan, Ill.
Phone Collect: Majestic 485

File Clerks — Typists
Clerks
5 DAY WEEK
Apply at once
Metropolitan Casualty
12th Floor 120 S. La Salle
Corner Monroe & La Salle

SEWING MACHINE OPERATORS
Earn \$7.00-\$9.00 a day. Free Hospitalization and Insurance. Vacation with pay
Roley Poley Mfg. Co.
213 INSTITUTE PLACE
7th Floor
1 block N. of Chicago Ave. at Franklin Street

BOYS — MEN
Light pleasant work
Steady — Good Pay
J. E. HANGER, Inc.
1112 S. Michigan
WOMAN for laundry work, also woman helper for steady work. Modern outfit. — Ideal home. Big country house.—Address: MacFarland, Randolph 9360 BARRINGTON, ILL.

GIRLS
WANTED IMMEDIATELY
Apply at Service Entrance
LA SALLE HOTEL
La Salle and Madison St.

MECHANICS
AUTO BODY and FENDER MEN
Good wages and good working conditions. Ask for Mr. Rahlf
Bergl Chevrolet
5346 W. Cermak Road
Phone Cicero 2702

HELP WANTED
Permanent position now open for
TYPISTS
CLERKS
and **PAGE GIRLS**
Apply at once
Continental Illinois National Bank and Trust Company of Chicago
231 So. La Salle St.

WE NEED AT ONCE
GIRLS - WOMEN
Light Assembly Work
RADIO INDUSTRY
GOOD PAY — STEADY
Illinois Condenser Co.
1160 N. HOWE ST.
Near Halsted and Division

MECHANICS
STEADY WORK
GOOD PAY
(Apply at once)
RUBY CHEVROLET
1147 West Jackson
See MR. MUNCH

Auto Mechanics
FRONT END AND FRAME MAN
NEEDED AT ONCE
Top Wages To Top MEN
Steady — Apply at once
Loeber Motor Co.
1111 N. Clark Street

WE NEED MEN
Auto Mechanics
STEADY WORK — TOP WAGES
Hospitalization and Life Insurance plans.
Big possibilities
Call Earl Mudd, Randolph 7171
Glenn E. Holmes Inc.
30 West Lake Street

Experience not necessary
GIRLS & WOMEN
Light Factory Work
GOOD PAY — STEADY
CAPACITRON
849 North Kedzie

MEN! - MEN!
No experience necessary
LIGHT FACTORY WORK
Steady Work — Top Wages
Universal Parts, Inc.
1523 So. Michigan

POWER MACHINE OPERATORS
Experienced Women's Shoe Factory. Paid vacations, hospitalization. Sick benefits. Paid holidays. Free breakfast. Desirable working conditions.
See MRS. BRADNER
Sun Shoe Mfg. Co.
617 N. ABERDEEN
Haymarket. 4774

STOCKROOM, packing, order filling, general warehouse duties. Bonus, pro-sharing plan. Free hospitalization.
Edw. Don & Co.
2215 S. La Salle
WE NEED MEN
Etchers-Platers-Helpers
Steady work. Good pay
AMERICAN NAMEPLATE & MFG. CO.
4254 W. Arthington Street

HELP WANTED
MEN! - MEN!
We Will Train You to Cash Checks Rapidly in Armed Trucks at Factories
PERMANENT POSITION — TOP WAGES
STEADY INCOME — CLEAN WORK
Armitage 2727 or Sheldrake 5140

GIRLS and WOMEN
FOR CANDY PACKING
NO EXPERIENCE NECESSARY
6 DAY WEEK — 8 TO 4:30 — AGE 18 TO 40
Time and ½ over 40 Hours
JOS. H. RIGGI CANDY CO.
3720 WEST NORTH AVENUE

SEAMSTRESS ASSISTANT FITTER
with experience tailoring suits and coats
Day-light — Air conditioned
Pleasant working conditions
Steady work
JOHNSON & HARWOOD
37 North Wabash

TYPISTS
Interesting Work
PLEASANT SURROUNDING
PERMANENT POSITION
WALTER E. HELLER & CO.
105 West Adams

WE NEED
DICTAPHONE OPERATORS
General Office Clerks
STEADY — GOOD PAY
DITTO, INC.
2234 W. Harrison St.

GIRLS! - GIRLS!
Typists — Clerks
Stenographers
Comptometer Operators
WILL TRAIN BEGINNERS
Opportunity for Advancement
A. M. Castle & Co.
MICHIGAN 6900

WE NEED
AUTO BODY Fender Man
Good pay. Excellent working conditions. Modern equipment
Steady employment
South Chicago Buick
8600 Commercial Ave.

WORKERS
YOUNG MEN
GOOD PAY.—40 HRS. WEEK
Time and a half for overtime
SWANSON BROS.
149 W. Kinzie

Secure your future with
R. O. SCHULTZ CO.
Tool and Form Makers
Bakelit Mold and Casting Dies
Must be experienced.
Good starting wages
Apply at
2425 North 75th Ave.
ELMWOOD PARK

Stenographer-Secretary
Interesting Insurance Work.—Chicago Office of large world-wide Casualty Company
PHONE WABASH 0960
Mrs. Tribble
W-O-M-A-N
Care of child and plain cooking. Housework. No laundry. Own room and bath
Excellent salary
BUT. 1789

GIRLS & WOMEN
APPLY IMMEDIATELY
BOTTOM SEWERS REPAIRS IRONERS CUTTERS INSPECTORS
HIGH WAGES
Apply in person or call
Tel. Estebrook 2000

O'CONNER CLEANERS
7321 LAKE STREET
LAKE FOREST, ILL.

TWO MEN
Essential work in
CRITICAL INDUSTRY
Good pay. — Overtime.
Life and Hospitalization Ins.
Pleasant working conditions
Ask for MR. HANKEY

KELITE
315 WEST HUBBARD
Auto Mechanics AND HELPERS
FOR FULL OR PART-TIME WORK
STEADY. — HIGH WAGES
RABURN MOTOR SALES
5045 N. BROADWAY

HUNGARIAN MEN and WOMEN
FOR ASSEMBLY WORK
Day or Night
GOOD PAY
BARWOOD PRODUCTS COMPANY
1745 NO. BOSWORTH

MECHANICS FOREMAN
To WORK from BLUEPRINT
Good working conditions
HIGH PAY
Apply
C. D. CASH MFG. CO.
2336 NORTH CICERO

Auto Body and Fender Repair
High Pay for Experienced Man
STEADY
Apply
GLENCOE PAINT & BUMP SHOP
668 Vernon Avenue
GLENCOE, ILL.

WORKERS
To work on Essential Job
STEADY or PART TIME JOB
Good transportation
Good working conditions
3758 Belmont Ave.
Tel. Independence 7200
TWO MEN WANTED
for garden work. — Good pay.
Very good working conditions.
Steady.
WALLACE FLORAL CO.
Cicero and Forrest Glenn,
Pal. 1700

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Filmi v Springfieldu

V nedeljo 24. februarja ob 2. popoldne bodo predvajani v Springfieldu, Ill., zvočni filmi iz starega kraja. Rojaki iz okolice bodo imeli priliko videti prizore iz življenja jugoslovanskih beguncev v taborišču El Sbat, prihod rdeče armade v Bolgarijo, borbo partizanske in ruske vojske za osvoboditev Beograda in zmagoslavni pohod po vzhitem mestu. Istočasno bo predvajal prvi slovenski zvočni film v Ameriki "Ljubljana pozdravlja osvoboditelje" in kulturni film "Vrba". Slike bo predvajal brat Michael Vrhovnik, mladinski direktor SNPJ, v imenu SANSA pa bo govoril glavni tajnik te organizacije Mirko Kuhel. Prireditve se bo vršila v dvorani Slovenskega delavskega doma na 11. cesti.

\$12,000 v fondu za mladinsko bolnico

Komaj so listi objavili zaključek SANSA, da se ustanovi fond za mladinsko bolnico v Sloveniji, so se naši ameriški rojaki takoj odzvali in takoj prvi teden po tem važnem naznanilu beleži ta fond že dvajset tisoč dolarjev. Razvidno je, da so naši ljudje to idejo z velikim zadovoljstvom pozdravili in takoj manifestirali svojo pripravljenost, da čim prej uresničijo SANSovo prizadevanje postaviti v naši stari domovini trajni spomenik, ki bo materialno koristil slovenskemu narodu, obenem pa živo pričal, da smo se slovenski naseljenci v Ameriki zavedali velike potrebe junške Slovenije in ji priskočili na pomoč takrat, ko je take pomoči potrebovala.

Kot ponavadi, je tudi ob tej priliki slovenski Cleveland prvi dvignil zastavo. Jože Okoren, blagajnik Centralnega odbora, nam je 8. februarja poslal skupni znesek \$3.650.09. Ta znesek je bil nabran za časa obiska delegacije Rdečega križa Jugoslavije v Clevelandu. V tem obdobju sodelujejo SANSove podružnice št. 39, 48 in 106 ter Progresivne Slovenke.

Istočasno je brat Okoren priložil ček za \$1.000, katerega je prispevala za mladinsko bolnico naša zavedna slovenska žena Tho. Rose Frank iz Collinwooda. Mrs. Frank je ček izročila tajniku podružnice št. 106 v Euclidu bratu Franku Česnu ob navzočnosti brata Johna Pollocka, blagajnika podružnice št. 39.

S čekom je poslal brat Okoren naslednje pismo, ki ga je napisala sestra Frank: "Priloženo Vam pošiljam ček za \$1.000 z željo, da bi bil to prvi prispevek za sklad nameravane MLADINSKE BOLNISNICE v Sloveniji. Ta dar ni prvi niti zadnji za slovenske siromake, ki so se tako pogumno in odločno borili za njih svobodo in lepšo bodočnost jugoslovanskih narodov. Nisem bogata, toda imam čuteče srce in slovansko zavest. Moja iskrena želja je: kot Primorka, da se priključi Trst materi Jugoslaviji. SANS je v tem po-

gledu že mnogo storil in upam, da bo še več."

Napisali bi prazne besede, če bi na tem mestu označili našo zahvalo sestri Frank za ta plemenit in pomemben dar. Hvaležni ji bodo slovenski malčki, dečki in deklice, ki bodo radi tega prispevka imeli priliko priti do svojega zdravja. Hvaležni ji bodo njihovi očetje in matere, hvaležen ji bo ves slovenski narod in ponosen bo, ker se je v oddaljeni Ameriki našla slovenska žena, ki je znala ceniti pomen in potrebo mladinske bolnišnice in je po svoji zmožnosti prispevala njen delež.

Na prireditvi podružnice št. 25 SANSA v Chicagu 8. februarja je bilo darovano \$935 v sklad mladinske bolnice, v spodnjih prostorih dvorane pa je bilo iztrženo zadosti okrepčila, da bo čisti prebitek nad \$1000. Besede dr. Neubauerja, ki je eno uro in 20 minut govoril o razmerah v Jugoslaviji, so padle na rodovitna tla. Naši stari znanci v Chicagu, ki jih najdemo v naši sredici kadarkoli gre za kako dobro in napredno stvar, so zopet globoko posegli v svoje žepe in prispevali omenjeno vsoto. Brat Paul Berger je položil v zalepko \$100 in enako vsoto je darovala neka druga naša članica, ki pa ne želi publicitete.

V soboto 9. februarja je dr. Neubauer nastopil v Slov. narodnem domu v Waukeganu, Ill., kjer so prispevali za fond mladinske bolnice znani \$1000. Tako nam poroča tajnik postojanke SANSA brat Joseph Zorc.

Poleg omenjenih vsot smo prejeli manjše darove in prispevke tudi od raznih posameznikov in društev. Prihodnji teden bomo pričeli objavljati vse prejeete darove, kakor tudi vsa sporočena imena darovalcev, ki so prispevali \$5 ali več dolarjev.

V fond mladinske bolnice so na zaključek eksekutive vključeni tudi vsi prispevki za pomožne akcije, prejeti po 1. januarju 1946. In tako je v tem fondu ob pisanju teh besedi (13. februarja) že nad \$12.000.

Adamič v Centralni Ameriki

Iz Guatemala City v Centralni Ameriki se je oglasil SANSov častni predsednik, ki je že ob Božiču odpotoval na jug na dobrozlaslužne in potrebne počitnice. Tudi on pozdravlja zaključek SANSA glede fonda za mladinsko bolnico.

Pred dobrim tednom je Zveza ameriških knjižničarjev objavila imena petdesetih knjig, ki so izšle leta 1945 in jih Zveza smatra za najvrednejše. Med temi je tudi Adamičeva "A Nation of Nations."

Adamič omenja, da je šele po svojem prihodu v Guatemala spoznal potrebo za daljši oddih. Vzlic temu pa posveča vso pozornost političnemu razvoju Amerike in Jugoslavije. Dne 2. marca bo govoril v učnem zavodu Escuela Agrícola v državi Honduras. Prepričani smo lahko, da tudi ob tej priliki ne bo pozabil Jugoslavije in njenega

HOLLYWOOD in Los Angeles slovita ne samo zaradi njune filmske industrije, temveč tudi vsled velike razuzdanosti in bordske obrti. Dekle na tej sliki — 22-letna Jeanne Cooney, je oblastim izpovedala, da so jo brezvestneži izvalili v Los Angeles z objubo filmske kariere a v resnici so jo hoteli spraviti v zloglasno hišo. Pravi, da tako spravijo vanje na stotine lepih deklet, vse z objubami, da bodo postale igralkice v filmih. Upton Sinclair je o tem že pred leti napisal precejšnjo poglavje in tudi že precej preiskav, skandalov in obravnay je bilo. A omenjeni dve mesti nadaljujeta po starem, menda ker je to njuna stara navada.

doprinosu v borbi proti reakciji in fašizmu.

Nekoliko pojasnila

V SANSov urad smo prejeli prošnje iz nekaterih večjih slovenskih naselbin, da bi predvajali filme iz stare domovine, obenem pa da bi nastopil kateri od delegacije jugoslovanskega Rdečega križa. Nekatere slovenske naselbine so se počutile zapostavljene, ker niso bile vključene v seznam nastopov te delegacije.

Pojasniti moramo, da je turneja delegacije jugoslovanskega Rdečega križa sestavil Ameriški odbor za jugoslovansko pomoč v New Yorku. Namen je bil sklicati javne shode le v glavnih centrih ameriških Jugoslovancev. Čas ni dopuščal, da bi delegacija obiskala vse naselbine. Informirani pa smo, da delegaciji rok za obisk Amerike poteče koncem marca in se bo drugi mesec vrnila v Jugoslavijo. Do tedaj pa ima nastopiti še v večjih naselbinah v državah Washington in California in končno v Kanadi.

To naj blagovoljivo upoštevati vse naselbine, ki so se ali ki se mislijo obrniti na SANS s prošnjo, da jim preskrbi govornika izmed članov te delegacije. Filmi iz stare domovine pa so na razpolago vsem naselbinam, ki bi jih želele kazati. Do konca marca so razen male izjeme vsi datumi že oddani. Kdorkoli jih želi za kasnejšo dobo, se naj obrne pisмено na SANSov urad.

Kampanja za Jugoslovanske otroke

Kampanja za otroško hrano za Jugoslavijo pod vodstvom Ameriškega odbora za jugoslovansko pomoč je v polnem razmahu. To kampanjo je uradno odprla mrs. Eleanor Roosevelt pred svojim odhodom na konferenco Združenih narodov v London. Namen te kampanje je zbrati čimveč konzervirane hrane, zlasti mleka v prašku, pšeničnega zdroba (farina), čokolade in drugih dehidriranih živil, ki jih danes Jugoslaviji primanjkuje, ki pa so vitalnega pomena za otroško življenje.

Če bi vsak jugoslovanski otrok dobil po en liter mleka na dan, kar bi bilo manj nego normalno, tedaj bi Jugoslavija potrebovala 150.000 železniških vozov mleka. Ker pa je sovražnik ali odpeljati ali pa doma uničil nad 75% goveje živine, je razvidno, kako malo mleka bo na razpolago, če ne pride pomoč od drugod. Mleko v likvidni obliki se pokvari. Misliiti je le o dehidriranem mleku, mleku v prašku, ki vsebuje iste snovi kot sveže mleko, je pa lažje za prevoz in za razdeljevanje. Isto velja za drugo otroško hrano v prašku. Odbor sprejema tudi konzervirano hrano (canned baby food), toda priporoča ono v prašku. Ena konzerva zadostuje za enega otroka za enkrat. Koliko konzerv bi se rabilo, da bi zadostovale za vse! Konzervirana hrana se v mnogih slučajih tudi rada pokvari.

Naša dolžnost je, da tudi v tem oziru pomagamo, zbiramo

otroško hrano v prašku in jo pošiljamo na naslov: American Committee for Yugoslav Relief, Warehouse, 161 Perry Street, New York, N. Y.

Polletna seja glavnega odbora SANSA

Polletna seja izvrševalnega, širšega, nadzornega in častnega odbora SANSA se bo vršila v soboto 9. marca 1946 v Gratchnerjevi dvorani (prej Berger), 2653 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois, pričnši ob 9:30 dopoldne.

Vsi člani in članice omenjenih odborov so vabljeni na polnoštevilno udeležbo.

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Raznoterosti

Bridgeport, O. — Nekaterim se morda čudno zdi, ker se tako poredkoma oglašam. A kdor bi se nahajal v položaju v kakršnem sem jaz, bi sploh pustil vse aktivnosti. Meni so sploh prepovedane, ampak človek je čudna stvar, ker ko se enkrat uživiš v gibanje, ki ti je pri srcu, ti je težko postati pasiven, dokler menda očisto ne omagaš.

V Prosveti v obilgati številki sem čital opombo, kako čudno je, da so znanstveniki iznašli atomsko bombo, dočim Jožetovega želodca ne morejo ozdraviti. K temu moram reči, da so 6. februarja, ko sem bil štiri dni v bolnici na preiskavi, tudi to pronašli. Ne bom razkladal o tem, ker vsak ima svoje težave, kot jih imam jaz že toliko let. Naj samo menim, da so me zdravili za bolezen, ki je sploh nisem imel. To je pokazala omenjena preiskava, jaz pa sem vsa ta leta trpel fizično in finančno. Mogoče bo pomoč, a vzelo bo časa.

Zelo me vprašujejo radi Družinskega koledarja. Tolažim jih, da bo pa toliko boljši, ker je pozčen.

Knjige Prosvetne matice smo prejeli in so šle takoj izpod roke. Kar se tiče naročnikov Proletarca, stare dobro držimo, kolikor pa se dobi novih, kmalu skupne iz seznama.

Pri klubu smo (?) aktivni v kolikor v danih razmerah moremo biti. V članstvu za nove pa je tudi pokošeno, kakor za naročnike. Mogoče, ali ne? Vendar, kar nas je, gre vse delo v korist dobrih reči in idej. Čez mesec dni bo dvajset let, od kar sem tajnik in blagajnik kluba Postal sem to pet mesecev po ustanovitvi. Zadrja leta se otepam, da bi tajništvo pustil — mogoče bi klub potem boljše uspeval. Pa pravijo, da tisti, ki sedaj ne pristopijo, bi pa potem dobili kak drug vzrok. Tako vodim tajništvo v naprej.

Tukaj bo društvo št. 13 SNPJ imelo v soboto večer drugega marca priredbo, na kateri bodo predvajani zvočni (govoreči) filmi iz osvobodilne borbe v Jugoslaviji. Potem pa bo plesna in domača zabava.

Ker je treba našemu bednemu narodu tudi materialno pomagati, bo polovico prebitka danega v ta namen, polovico pa društveni blagajni, iz katere se tudi vedno pomaga dobrim stvarim.

Ker skoro gotovo ne bo nikjer drugje v tem kraju prilike, da bi videli na platnu prizore iz jugoslovanske osvobodilne vojne, ki je šla skozi težko oboro, da se osvobodi izpod fašizma in nacizma, zato ste vabljeni iz tukajšnjih krajev, da pridete v soboto 2. marca v društveno dvorano na Boydsville. Povabite s sabo tudi mladino, kajti film sprmlja besedilo v angleščini, pa ga bo vsled tega tudi ona lahko razumela.

Dalje vabim društva v teh krajih, da gotovo pošljejo zastopnike na sejo podružnice SANSA št. 33, ki bo v nedeljo 3. marca. Poleg drugih točk bo na dnevnem redu volitev odbora za to leto. Letno sejo te postojanke smo morali preložiti najprvo na februar, pa se nam je zdelo, da je udeležba premajhna, da bi mogli izvoliti odbor. Zato smo volitve prestavili na 3. marca. Joseph Snoy.

PODRUŽNICA SANSA ŠT. 2 DOBILA NOV STAN

Chicago, Ill. — Naši podružnici Sansa št. 2 na north side, ki je bila dolgo v težkočah za prostor — imela ga je najprvo v Flainerjevi dvorani — se je končno le posrečilo dobiti primeren stan. Na razpolago je dobila Aldine dvorano in to po zmerni ceni. Tu se bodo odslej vršile naše redne seje.

Vršile se bodo, ravno tako kot dosedaj, vsako četrto soboto zvečer ob 8. uri, v novem prostoru (Aldine Hall), v spodnji dvorani na 911 Armitage Ave.

V soboto 4. maja priredimo veselico ravno tam. Ves prebitek gre v sklad za otroško bolnico v Sloveniji, ki jo nameravamo ustanoviti s svojimi prispevki ameriški Slovenci pod okriljem SANSA.

Torej na svidenje v soboto 23. februarja na sejo, po seji pa bomo imeli malo zabave.

John Turk, tajnik.

"Hiša gospoda Harringtona" v Milwaukeeju

V nedeljo 24. marca bo v Milwaukeeju na slavnosti 40-letnice društva št. 16 SNPJ vzprizorjena sijajna veseloligra v treh dejanjih "Hiša gospoda Harringtona."

Gotovo se bodo milwaški in okoliški rojaki in rojakinje odzvali vabilu društva "Sloga" št. 16 SNPJ ter se udeležili njegove jubilejne priredbe v največjem številu. Ob enem pa se imenitno zabavali in se smejala, ko bodo sledili prizorom, ki se vrste drug za drugim v "Hiši gospoda Harringtona."

Z armado njegovega veličanstva Petra ne bo nič

Jugoslovanska vlada se je v začetku februarja pritožila ameriškemu vrhovnemu poveljstvu v Nemčiji, ker je oborožilo tiste jugoslovanske begunce in bivše jetnike, ki se še vedno navdušujejo za Petra in Mihajloviča. Svojim oboroženim oddelkom so dali ime "armija njegovega veličanstva kralja Petra II." Dne 13. feb. je bilo iz Frankfurta na Nemškem poročano, da je ameriška vojaška oblast odredila razorožitev sedmih jugoslovanskih oddelkov. Ob enem je bilo Beogradu pojasnjeno, da se je čete rabilo za straženje nemških jetnikov.

Močna trgovska mornarica

Zed. države so izgubile v vojni vsled sovražnikove akcije 750 trgovskih ladij, pa jih imajo vzlic temu štirikrat več kot pa leta 1939.

Chicago and Northern Illinois ...

... MEDNARODNO TRŽIŠČE

Chicago in Severni Illinois ima že prirejene lastnosti za izdelovanje in razpečevanje in je zato priznано kot mednarodno središče.

Leta že vodi osrednji zapad v produkciji in izvozu blaga. Chicago in Severni Illinois je osiše narodovega prebivalstva, industrije, surovin, transportacije in poljedelstva—nudi priloznost za uvoz in izvoz. Točasno več kakor petina od 10,000 izdelovalnih tvrdk v Chicagu in Severnem Illinoisu proizvajata za tujezemski trg, proizvajajoč raznovrstno blago, ustrežajoč skoro vsaki zahtevi, kateregakoli dela sveta.

Deset tisoč milj vodne plovbe v zaledjih služi tej pokrajini. Transatlantski parniki lahko pridejo direktno v Chicago in v druge luke michiganskega jezera, skozi St. Lawrence zaliva in skozi Velika jezera. Vodna plovba iz Illinoisa spaja direktno z meliški zalivom. Sedanjí razvoj v zračnem prometu dajejo Chicagi važnost središčne postaje mednarodnega značaja, od

kjer bodo vodila pota v Orient, Evropo, Južno Ameriko, Afriko in v Bližnji vzhod. Z železnica-mi je pa ta pokrajina zvezana z vsemi večjimi morskimi lukami v tej deželi in Kanadi.

Chikaško okrožje in Severni Illinois daje priliko razširjenja našega businessa z dosego svetovnih tržišč. Tu boste našli strokovno vodilo v vodstvu izvoza in uvoza od agencij, ki nudijo tovrstno postrežbo—kot banke, s tujezemskimi oddelki, mednarodnimi pošiljatelji blaga, skupine izvoznih upraviteljev, svetovalce za tujezemske trgovine, zastopnike transportacij, tujezemske konzule, carinske uradnike, trgovske zbornice za tujezemske trgovske posle, itd.

Kakršnekoli načrte že imate, če pripravljate načrte, da bi dosegli osrednje države za vaše trgovine, ali pa tujezemske trge, Chicago in Severni Illinois vam nudi bolj učinkovito razpečevanje vašim odjemalcem, kakor katerakoli druga industrijska pokrajina.

Mi bomo vam radi pomagali v zaupnem in stvarnem proučevanju možnosti v tej pokrajini in zadevah, ki se tičejo vaše industrije. Ta postrežba je brezplačna.

This is the sixth of a series of advertisements on the industrial, agricultural and residential advantages of Chicago and Northern Illinois. For more information, communicate with the

TERRITORIAL INFORMATION DEPARTMENT

Marquette Building—140 South Dearborn Street, Chicago 3, Illinois—Phone RANdolph 1617

COMMONWEALTH EDISON COMPANY • PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS
WESTERN UNITED GAS AND ELECTRIC COMPANY • ILLINOIS NORTHERN UTILITIES COMPANY

NAROČITE AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

SVOJCEM V STAREM KRAJU

Stane \$1.65 s poštino vred. Pošljite nam točen naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

Letošnjega koledarja mora v stari kraj najmanj tisoč izvodov!

Ljudje tam ga bodo veseli, ker je njim posvečen.

A SOUTHERN SOPHIST SPEAKS

A good friend has sent us an editorial written by Edward J. Meeman, editor of the Memphis, Tenn., "Press-Scimitar," in which a warning finger is raised at those who speak only of "Labor" and "Management" but neglect to take "Capital" into consideration.

"Capital," says Editor Meeman, "is the indispensable third partner of Labor and Management. And then he goes on to assert that 'Proof that capital is indispensable is found in the fact that both Communist Russia and Socialist Britain are seeking loans from the United States today—they need our capital.'"

Since he was writing an editorial about "Capital," it would appear to us that Editor Meeman should at least have told his readers what "Capital" is. But he didn't. His closest approach to a definition is the statement that "Capital" is the passive means which men can use for any end, good or bad. And since that might have been said with equal truth and no less clarity about cobwebs or manure, it doesn't explain very much.

Further down in his article, Mr. Meeman trips over his own tongue by confusing capital with private property and urging that workers be encouraged to thrift so that they can have savings to invest. And it is right there, as Mr. Meeman slides easily from "Capital" to "The Capitalist," that he reveals the sophistry of his argument.

Our own contribution to clarity can begin with the admission that capital is necessary for the advancement of human welfare. Following which, we must explain that capital consists of THINGS—and not of dollars—which man can use to increase his wealth and advance his own well-being.

Labor Power is capital—the only capital which many people possess. So are the coal, oil and mineral deposits below ground, the land itself and the trees and plants that grow upon the land.

If Mr. Meeman accepts that definition (and let us be the first to admit that it condenses into a paragraph what books have been written to explain) then it is true that Communist (?) Russia and Socialist (?) Britain need our capital. They need our minerals, our metals, our lumber, our food and other things that have been made valuable and useful by labor power.

But those nations don't need our gold—not at least for any other purpose than to exchange it for capital and consumption articles. Russia, which needs all the real capital it can get, showed its contempt for money itself when, during the division of the spoils of victory, that country calmly disavowed any claim to German gold but took all the machinery it could get.

Russia wanted capital. But it did not want gold or money because both rate low in the scale of capital.

We suspect that Editor Meeman knows better. We believe he was pulling the wool over the eyes of his Southern readers by mixing up "capital" with "capitalist."

Editors of the private-profit press don't want people to understand that —

Although mankind needs capital it doesn't need the capitalist. It is possible to socialize the ownership of real capital and to use it for the creation of abundance for all instead of for the profit of private capitalists.

Russia, which Editor Meeman uses as an example, has demonstrated how well the private capitalist can be dispensed with. Britain promises to do the same thing. And even here in these United States proof that dollar capitalism is losing status is furnished by the falling value of dollars in the market place, by reduced bank interest rates for saved dollars and by the fact that more and more of the public's saved dollars are being banked with the government rather than with private bankers.

Yes, we need capital. But, no, we don't need the capitalist. If we had needed him we'd have lost the war when he refused to capitalize and forced the people, through their government, to extend the war economy by public capitalization.

Mr. Meeman wants us to "forget Communism's nonsense." Perhaps he also wants us to forget that the American people have hundreds of millions of dollars worth of publicly-financed industries which could be used FOR Americans just as effectively as they were used AGAINST Germans and Japs. — Reading Labor Advocate.

Study Spanish and Grow Young Again

Kenesaw M. Landis II in The Chicago Sun

If you feel yourself growing old, and want to reverse the process, I suggest you go to the nearest bookstore and invest \$1 in a book, disarmingly entitled "Spanish in 20 Easy Lessons."

I discovered this elixir of youth a few days ago, as a result of a promise I made to my wife last summer that we would go to Mexico this winter.

When the time came for us to depart, I suddenly woke up to the strange fact that the inhabitants of Mexico speak Spanish. I thought a knowledge of the language might be helpful, especially if I wanted to understand the presidential campaign which has just started down there.

I don't know why I thought so. The more I have learned of English, the less I have been able to understand the difference between the Republican and Democratic parties here at home.

A Basis for Understanding

But no matter. The first three Spanish verbs I ran into provide a basis for the understanding of politics anywhere.

In chronological order, they are: "desear" meaning "I wish," "hablar" meaning "to speak," and "tomar" meaning "I take."

One of the beauties of learning a foreign language is that life is reduced to its kindergarten fundamentals. The entire first lesson is based on "I wish." The second on "I take," and soon you are putting sentences together—"I take the breakfast."

To encourage me in this project, my friends kept assuring me that Spanish was really a very simple language. One of them went so far as to say it was a masculine language.

I am not so sure. One of the first discoveries I made was that "papa" means both papa and potato, depending on which syllable is

accented.

The real joy of Spanish is in the accents. In other languages, like French you pronounce the first part of a word and let it go.

But not in Spanish. Spanish is made to be pounced upon, or at least I pounce upon it in my morning calisthenics.

Exuberance Carries All Before It

Some hazards are involved in this exercise, the same as a bullfight when you are trying to stick the bull. "E" is pronounced "A." "I" is pronounced "E." "A" is pronounced "Ah," as when a doctor looks at your tonsils.

But exuberance is the thing. With exuberance you can carry all before you, and as a method of waking up in the morning and making your wife burn the toast, it is much better than singing in the shower. Spanish-Americans must have a wonderful sense of humor. "H" is never pronounced, but "G" is pronounced "H" when you least expect it.

This leads to all kinds of fresh experiences. "General" is spelled the same way, but pronounced "Hay-Nay-Rahl." Imagine Hay Nay Rahl Eisenhower!

No wonder they have so many riots and revolutions when generals run against each other for President. I don't think I'll get too involved in any political campaign.

"FIGHTING EDITORS" ARE LIVING LONGER

Carl Magee, who died in Oklahoma City recently, was a "fighting editor," but he lived to be 73, which perhaps proves that the "live expeancy" of editorial writers who refuse to be coerced is increasing.

He was born in Iowa, and started as a lawyer in Tulsa, but his wife's ill health forced him to move to Albuquerque, N. M. There he

THE MARCH OF LABOR

YES — WHERE ARE THEY?

WHERE ARE THE FASCISTS OF YESTERDAY?

Not in Germany, certainly, where any GI will tell you that the hair shirt has replaced the brown shirt. And not in Spain or Argentina either, it seems. We had thought that Generalissimo Franco and Colonel Peron were fair examples of the species. But it seems we were wrong. Both statesmen gave interviews in which they proved themselves democrats by saying so. Franco told DeWitt Mackenzie of the Associated Press that "he never subscribed to the policies or to the political views of Hitler and Mussolini," and that he "is heading for absolute democratic rule by the people."

Moreover, said the Caudillo, "Spain was with the United States all the time in the war against Japan." What must have led us astray were those occasions early in the war when Franco said that Spain was an "integral part" of Axis Europe and stood firm "against the democratic liberal alliance with Communist Russia."

Then there was that message to Hitler which said, "May your arms triumph"; and that other message congratulating Jose Laurel on forming a Japanese puppet government in the Philippines. Colonel Peron, in a similar effort to straighten things out, summoned Frank Kluckhohn, newly arrived correspondent of the New York Times, and "insisted that his regime was closer to the New Deal than to Nazism and fascism." President Roosevelt's death, he said sadly, was "the greatest blow Argentina had suffered." This really confused us, because at that very moment Gerald L. K. Smith, laughingly attributing his reputation as an anti-Semite to "Jewish Gestapo" propaganda, was telling the Rankin committee that the only effective fascist agency he knew of in the country was Roosevelt's "New Deal bureaucracy." Well, we knew there were fascists somewhere.

—The Nation.

BAD NEWS FOR BIG BUSINESS

We have reports that payrolls in the industrial state of Michigan were 26.3% less than they were for the same month of 1944.

Almost anybody will agree that such a story is bad news for workers. But we say it is also bad news for big business.

Badly as workers need to maintain living standards, the need of the owners of the nation's economy for customers is even greater. For while workers can manage to exist on less than they have been getting, the very life of the capitalist economy depends upon the ability of owners to sell what their magic machinery produces. And unless the buying power of rank and file Americans is kept high, business will lose the customers who give it life and enable the profit system to function.

If the only result of low wages would be that capitalism would fade and die, the prospect would not be alarming to the working millions. If the disappearance of the profit system would be followed by the industrial democracy for which Socialists organized many years ago, we would be willing to accept temporary inconveniences now.

But the economic system can die and the social inequalities and injustices it has fostered can be given a new lease of life by government controls which will be dictatorial, rather than democratic.

That is what is likely to happen if capitalism passes from the scene before the common people are organized and prepared to replace it with an economy of industrial democracy. And if it should happen that the government is forced to take total control of the national economy, then many capitalists, as well as workers, will ultimately be losers of both power and freedom.

We suspect that many top-flight capitalists understand that they cannot function without the big market that is to be found only in a relatively prosperous working class. But, come what may, they will not surrender their profits in order to keep industry going. Before the owners get off the backs of the workers altogether, they may be expected to take a fling at fascism and use the power of government to hold workers in subjection and eliminate that economic vacuum known as "the middle class."

purchased the "Albuquerque Journal" from Albert B. Fall, then U. S. Senator, later Secretary of the Interior and still later an inmate of a Federal penitentiary.

When Fall discovered that Magee wouldn't "play the game," he started to "break" him. It was a stirring battle.

Magee helped expose the Teapot Dome scandal, went to jail for criticizing a crooked judge, and when the crooked judge assaulted him, fired a shot which "nicked" the jurist and killed an innocent bystander. The trial judge ordered an acquittal.

Magee continued to "live dangerously," as the mighty Danton

once advised, but nothing serious happened to him and he even took time out to invent a parking meter for automobiles. Probably he made more money out of the meter than he ever made out of his newspaper work. —Labor.

PROTESTS!

More than a million and a half women who held down war jobs have been forced into the ranks of the jobless, according to the Women's Bureau of the Department of Labor.

Frieda Miller, bureau director, charged that women are being made victims of prejudice, and

Some Odds and Ends

At the moment, the industrial picture is pretty dark. An estimated 1,600,000 workers are out on strike, while no more than fifty to a hundred million or so people are on the job.—Howard Brubaker in The New Yorker.

Industry has a strike benefit fund of \$20,000,000,000, thanks to a tax rebate law passed by Congress. This is the same Congress that tacked an amendment onto the GI Bill of Rights withholding a measly \$20 a week from veterans out on strike for a living wage.—John Paine for Federated Press.

College professors in public life have strange, revolutionary ideas right along. Senator Fulbright, for example, thinks it is time to stop sending politicians abroad just for the boat ride in reward for past services. He actually believes that people assigned to represent us in overseas councils should have had some experience in international affairs.—The New York Times Magazine.

The Army and Navy Departments have issued such a variety of ribbons, shoulder patches and sleeve braids to our returning veterans, in recognition of their various achievements, that we humbly suggest a medal now be struck with which to recognize the achievement of any civilian who knows what all the military decorations signify.—The Milwaukee Journal.

We are advised, in an excited press release, that "nearly 1100 editor-writers" in the radio field have voted something identified as "Polonaise"—presumably in A Major—"the musical composition of the year: 'This hot tip comes from the enterprising journal, Radio Daily, which adds: 'Thus Chopin reaches out into posterity to join the All-American winners.' Nice going, Chopin, old boy. Immortality at last.—From The Chicago Sun.

A PROCESSION OF ROYALIST FROM MADRID TO LISBON

Lisbon, a paradise for Nazi agents during the war, has now become headquarters for the Spanish Pretender. A procession of royalists headed by the Dukes of Alba and Sotomayor arrived from Madrid in time to take part in the show, and to contribute glamour to the monarchist campaign abroad. The British government facilitated Don Juan's journey by granting him passage through England. "When his request was first received," said a press cable from London, "it was going to be turned down, but a similar request... came from Dr. Giral, Premier of the government in exile, and it seemed politic to grant both requests." Bully for Mr. Bevin! From now on, no one can justly accuse the Labor government of partiality toward the Spanish Republic! Opinions are divided concerning the Pretender's chances. Certain details, especially the manner in which Franco's brother, the Spanish Ambassador to Portugal, welcomed Don Juan after rushing to Madrid for instructions, would suggest that a deal had been made. On the other hand, the insistence in the Falangist press that Franco's position has never been stronger indicates his reluctance to step aside. The Madrid correspondent of the New York Times attributes this new optimism to the refusal of Secretary Byrnes "to divulge at present the contents of the Franco-Hitler-Mussolini correspondence." A perfect harmony pervades both foreign offices; while London distributes amenities impartially among Republicans and Monarchists, the State Department one day expresses its dislike of Franco and next day suppresses evidence unfavorable to "him. We entirely agree with Henry Morgenthau, Jr., who in his Milwaukee address recommended "to the President of the United States and the Secretary of State that they vigorously support French proposal of a three-power conference and a concerted program which will help the Spanish people get ride of Franco." —The Nation.

You put the other fellow at a disadvantage whenever you give him a little advantage over you.

voiced strong disapproval of a "campaign to reconvert them back to the kitchen and the nursery."

G. I. ON THE LINE

One of the fears expressed regularly during the war revolved about the possibility that returned servicemen would easily be recruited to the ranks of reaction, that it would not be difficult for anti-labor employers to lead veterans in a crusade against the unions. Fears were also voiced regarding the possibility that veterans would serve as the nucleus of a fascist movement.

Although it would be too early to dismiss these possibilities completely,—for the vast depression and chaos to which capitalism is leading make them a threat still—nonetheless the current strikes in steel and auto have revealed something quite unexpected.

On every picket line in the country, returned veterans are taking a leading part in conducting and participating in the strikes. None of the major veterans organizations, has dared to offer a blanket condemnation of the strikers, and some of the newer veterans' groups—such as the militantly pro-labor Veterans League of America—have gone into the picket lines in support of the workers.

This development has a two-fold importance. It indicates that the American GI. was not precisely taken in by the slick four color advertisements which assured him that all he wanted when he came back from the wars was a piece of blueberry pies.

It points to the fact too that the American veteran was not prepared to voice his condemnation against the labor movement, simply on the basis of the say-so of the economic rulers of the country. He has taken his place side by side with other American worker against the massed might of U. S. Steel and General Motors.

And it is just this willingness of the veteran to throw his lot with labor that makes the responsibility of labor the greater. By their actions throughout the world in demonstrating against army injustice and the military caste the GI's have shown their willingness to buck the brass hats and the deadening and soul-destroying military system.

The GI should be willing to throw the same energy into bucking the capitalist system. The labor movement must reconvert itself to give the GI that lead. — The (Socialist) Call.

THE ARMY AND THE MERCENARIES

Wondrous and frightening is the political naivete of the American military mind. The latest example comes from the American zone in Germany, where dissident Polish and Yugoslav mercenaries have been pressed into service as military police.

The five days of embarrassed official silence which followed this disclosure were broken by Secretary of State Byrnes with the explanation that use of the Yugoslavs would soon be stopped. But he did not say why their services were ever needed.

If it had hunted far and wide for any two groups more calculated to arouse the fear and suspicion of the Soviet Union, and the Polish and Yugoslav governments, the Army could not have been more successful. Both groups of mercenaries are, by all reports, bitterly anti-Soviet and anti-Semitic; both are hostile to the new governments in their home lands which have been recognized by the United States, and both look forward with eagerness to what they consider the inevitable war with Russia. Although theoretically displaced persons, their standard of living is much higher than that of the ordinary D. P. Is it any wonder that Fascists from all over Europe flock to the American zone?

Especially peculiar—and Mr. Byrnes' explanation on this score leaves much to be desired—is the case of the Yugoslavs. Although only a few hundred are working for the U. S. Army, some 10,000 of them live in barracks all their own—known as "Headquarters of the Royal Yugoslav Army"—eat Army rations and, with paper furnished by us, print two weekly papers advocating the overthrow of Marshal Tito, and war with Russia.

Brig. Gen. George Eyster, acting chief of U. S. military operations, says that what these mercenaries think is no concern of his. For the sake of peace, it must be America's concern.—The Chicago Sun.

"Smart" Editors Fall for This "Racket"

We have always felt that editors of our daily press, who fill their columns with "features" supplied them by "syndicates" of one kind or another, were "easy marks" for professional propagandists. What we had in mind is illustrated by a letter sent out recently by "Leon Bloch and Associates," with headquarters in Washington.

It's addressed to a business concern and explains that Leon Bloch and Associates send a "package" of news to more than 1,500 weekly newspapers all over the United States. It consists of "a Washington column, feature stories and editorials."

The editor who receives such a "package" would be justified in believing that it is all "straight newspaper stuff" and in no sense "paid propaganda."

But "Leon Bloch and Associates" suggest to business men that "at a very reasonable cost" they may be represented in the "package" by the "kind of stories which will do you the most good."

In other words, "Leon Bloch and Associates" proposes to sell a "feature service" to 1,500 weekly newspapers, and at the same time collect from business men whose propaganda they incorporate in their "features."

It's a great racket, but the amazing thing is that newspaper editors, who are supposed to be "smart," fall for it.—Labor.

Vultures Are Back on the Job

About 10 years ago, after a fierce struggle, Congress passed the Holding Company Act, but not until a Senate committee, headed by Hugo L. Black, then a Senator from Alabama, now a justice of the Supreme Court, had developed a shocking story of crookedness by utility tycoons like Insull of Chicago and Hopson of Associated Gas.

Insull died. Hopson went to penitentiary. Chiefs of other holding companies escaped by the skin of their teeth, and American investors—principally "little fellows"—lost billions of dollars.

Now with the war over and bank vaults bursting with "idle money," the financial vultures are back on the job. Spokesmen for the Electric Bond and Share, biggest holding company of all, and Commonwealth and Southern, appeared before a House committee, pleading that the Holding Company bill be changed so that the men and the methods that fleeced investors "in the good old days" be given a free hand to repeat the performance.

Of course, Congress should turn a deaf ear to these pleas, but there is grave danger that weakening amendments may be slipped through unless the "folks back home" are on the alert.—Labor.

BRITISH LABOR DEMANDS FORTY HOUR WORK WEEK

At a conference of British trades unions, General Secretary of Trades Union Conference stated that British trade unions will demand introduction of a five day forty hour work week under a new program of industrial reform.

Addressing a conference called by the Spen Valley Trades Council, Citrine said the program could be effected by successive stages without loss of production.

Keep Buying Bonds!

THE B. A.'S DREAM

A man knocked at the Heavenly Gate. His face was scarred and old; He stood before the man of fate For admission to the fold. "What have you done," St. Peter asked, "To gain admision here?" "I've been a business agent, Sir," he said, "For many and many a year." The pearly gates swung open wide, St. Peter touched the bell—"Come in and choose your harp," he said, "You've had your share of hell." —Anonymous.